



Саветодавна комисија за људска права

ТСС зграда Д-12, седиште мисије УНМИК-а, Приштина, Косово, електронска пошта hqar-unmik@un.org, телефон +381 (0)38 504 604 локал 5182

Годишњи извештај 2012

Уводна реч

Ово је била пета година рада Саветодавне комисије за људска права. Као и 2011. године, Комисија је донела много значајних одлука и мишљења, укључујући нека која проширују њену претходну судску праксу. Предмети су детаљно представљени у наставку Извештаја.

Година 2012. била је прва година од почетка рада Комисије у којој рад правног и административног особља Секретаријата ХРАП-а није био спутаван услед недовољног броја и честог смењивања правних службеника (проблеми који су били забележени много пута раније). Идеално би било када би Секретаријату било додељено више адвоката. Међутим, ако тим људи који су успешно сарађивали 2012. године остане у истом броју, предвиђа се да ће ова мала, али веома професионална и изузетно посвећена група довољно брзо и квалитетно размотрити преостале жалбе. Један од услова неопходних да би овај тим остао овакав какав јесте је спољно финансирање, које је до сада пружала шведска влада, на чему смо веома захвални. Ако слична подршка не буде доступна, Комисија очекује одговарајућу реакцију од стране УНМИК-а која ће нам омогућити да задржимо садашње особље.

Сарадња са УНМИК-ом у вези са предметима који се тренутно обрађују генерално напредује веома добро. Комисија је на време добијала затражене примедбе и информације. Замена бившег члана Комисије г. Пола Леменса садашњом чланицом Комисије гђом Франсоаз Тулкенс протекла је веома глатко захваљујући марљивости како СПГС-а тако и Председника Европског суда за људска права.

Међутим, изостанак адекватних и правовремених реакција СПГС-а које су прописане Уредбом УНМИК-а 2006/12 на мишљења и препоруке Комисије и даље представља проблем. Ситуација у том погледу и даље је далеко од задовољавајуће и треба да буде унапређена.

Најозбиљнији нерешен проблем у предметима којима се Комисија бави и даље је изостанак воље унутар система УН да се обезбеди одговарајуће компензације и остале надокнаде жртвама повреда људских права које је Комисија установила. Иако је прошло више година, ситуација се није променила. Комисија није упозната са било каквим чињеницама које би указале на то да су било какве материјалне активности предузете у том погледу. Препоруке Комисије, поготово оне које се односе на финансијску надокнаду, игноришу се, док жртвама остаје само сатисфакција да је Комисија одбранила њихове захтеве. То је и те како сувише мало и додатно погоршано чињеницом да мишљење Комисије којим се закључује да је дошло до повреда права није праћено чак ни писмом извињења упућеног жртви од стране СПГС-а у име УНМИК-а.

Као и претходних година, Комисија је могла ефикасно да рачуна на сарадњу са различитим институцијама које раде на Косову. Те институције су укључивале

међународне и домаће агенције, као што су Косовска агенција за имовину, Посебна комора Врховног суда, Окружно јавно тужилаштво у Приштини, као и редовни судови. Разматрање великог броја предмета било би много теже или чак немогуће без такве сарадње услед често недовољних информација добијених од стране жалилаца или УНМИК-а.

Током претходне године, Комисија је посветила највећи део свог времена жалбама у којима је наведено да УНМИК није спровео ваљане и ефикасне истраге у вези са предметима лица која су нестала или су убијена на Косову 1998-2000. године. Комисија је своје напоре усмерила ка томе да се обезбеди да се током 2012. године размотри прихватљивост свих таквих предмета, односно њих преко 200. Комисија је у пракси испунила овај циљ; све такве жалбе проглашене су прихватљивим. У даљим поступцима у вези са овим предметима, након допуњавања доказног материјала, Комисија је почела да припрема мишљења о меритуму, од којих је прво донето децембра. Остала мишљења ће sukcesивно уследити на заседањима Комисије 2013. године.

Марек Новицки
Председавајући
Саветодавне комисије за људска права
март 2013. године

Садржај

1. Увод	1
2. Састав Комисије	2
2.1. Чланови Комисије	2
2.2. Чланови Комисије који су радили током 2012.....	4
2.3. Особље Секретаријата.....	5
3. Регулаторни оквир	7
4. Интернет страница Комисије	8
5. Број предмета пред Комисијом и статистички подаци	8
5.1. Статистички подаци	8
5.2. Мишљења и одлуке Комисије према предмету жалбе	8
6. Трендови и питања од значаја	10
7. Судска пракса Комисије	14
7.1. Питања прихватљивости	14
7.2. Суштинска питања.....	17
7.2.1. Право на живот – члан 2 ЕКЉП	17
7.2.2. Право на слободу – члан 5 ЕКЉП.....	19
7.2.3. Право на поштовање приватног и породичног живота – члан 8 ЕКЉП	19
7.2.4. Право на правично суђење – члан 6 § 1 ЕКЉП.....	19
7.2.5. Право на заштиту имовине – члан 1 Протокола бр. 1 ЕКЉП и Право на ефикасан правни лек – члан 13 ЕКЉП.....	20
7.2.6. Право на приступ јавној служби и право на ефикасан правни лек – члан 2 § 3 МСГПП, у комбинацији са чланом 25(с) МСГПП.....	21
8. Препоруке Комисије	22
9. Наставак изостанка јавног реаговања УНМИК-а на препоруке Комисије	24
10. Листа Додатака	25
Додатак А: Уредба УНМИК-а бр. 2006/12	26
Додатак Б: Административно наређење УНМИК-а бр. 2009/1	34
Додатак Ц: Статистичка табела ХРАП-а	37
Додатак Д: Одлуке и мишљења ХРАП-а објављена у току 2012. године.....	39
Додатак Е: Жалбе пред ХРАП-ом усвојене по години.....	44
Додатак Ф: Закључени предмети ХРАП-а (неприхватљиви, избрисани или мишљење о меритуму) по години	44
Додатак Г: Скраћенице и акроними.....	45

1. Увод

1. Саветодавна комисија за људска права (Комисија), установљена Уредбом УНМИК бр. 2006/12 о оснивању Саветодавне комисије за људска права, од 23. марта 2006,¹ у току своје пете године рада у Приштини, на Косову, наставила је да разматра жалбе о наводним повредама људских права које је починила Привремена управа мисије Уједињених нација на Косову (УНМИК) или које јој се приписују. Комисија остаје једини механизам који се бави повредама људских права које је наводно починила мисија Уједињених нација или које се овој мисији могу приписати. Међутим, иако Комисија не може да нареди надокнаду или одређено обештећење, она може да одреди да ли је УНМИК одговоран за кршење људских права и, уколико је то случај, може да упути препоруке Специјалном представнику Генералног секретара (СПГС) на Косову.
2. Будући да је Комисија била у пуном саставу током целе 2012. године, имала је до сада најуспешнију годину у обради жалби. Овај годишњи извештај покрива период са почетком од 1. јануара 2012. године закључно са 31. децембром 2012. године, током кога је Комисија одржала 11 заседања, није примила нове жалбе,² проследила је 73 предмета СПГС-у ради добијања примедби на прихватљивост и проследила је 172 предмета СПГС-у и затражила примедбе на меритум жалби. Током 2012. године, Комисија је такође усвојила 9 мишљења о меритуму (која се тичу 23 жалбе), прогласила је 73 жалбе прихватљивим или делимично прихватљивим, прогласила 66 жалби неприхватљивим и уклонила 6 жалби са листе. Од укупно 527 уписаних жалби, од којих се неколико односило на велики број именованих жалилаца, укупно је њих 257 закључено, док преостале 270 жалбе чекају на разрешење у разним фазама поступка. Током 2012. године, Комисија је донела одлуке и мишљења у вези са 270 предмета, што је 27 посто више него 2011. године. Комисија још увек чека јавне одговоре УНМИК-а на закључке и препоруке које је Комисија донела до данашњег дана.
3. Током 2012. године, Комисија и Секретаријат су од шведске Владе добили финансијска средства за наставак ангажовања још једног правника на период од дванаест месеци чији је уговор реализован кроз Развојни програм Уједињених нација (УНДП). Комисија је захвална на томе што је шведска влада накнадно пристала да искористи остатак новца из једногодишње финансијске помоћи да финансира адвоката још три месеца 2013. године, поново путем УНДП-а. Поред тога, Одељење за подршку мисији при УНМИК-у обновило је уговор са Секретаријатом о спољашњим услугама неповерљивих превода како би се смањило заостатак материјала који треба превести.
4. У име Комисије, Секретаријат је размењивао информације са канцеларијом Високог комесара за људска права на Косову, организацијама Амнести Интернешнел

¹ Приложено као Додатак А.

² Сходно Административном наређењу УНМИК-а бр. 2009/1 за спровођење Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12 о оснивању Саветодавне комисије за људска права, временски рок током ког је Комисија примала жалбе истекао је 31. марта 2010. године.

/Amnesty International/ и Хјуман Рајтс Воч */Human Rights Watch/* и пројектом правне помоћи „Даља подршка избеглим и интерно расељеним лицима у Србији“. Секретаријат је такође одржавао презентације за гостујуће студенте европског мастер програма за људска права и демократизацију са седиштем у Венецији. Како би што боље усавршили своје знање у вези са предметним областима које су у надлежности Комисије, адвокати Секретаријата су посетили Европски суд за људска права у Стразбуру, у Француској, где су размењивали информације са адвокатима уписаним у судски регистар чија су специјалност предмети који се тичу несталих и/или убијених лица или други предмети који се поклапају са предметима жалби поднетих Комисији. Показало се да су ови састанци веома продуктивни за Секретаријат, јер су информације које су адвокати размењивали истакле подударне карактеристике судске праксе ове две институције.

2. Састав Комисије

2.1. Чланови Комисије

5. Троје чланова Комисије, које је предложио Председник Европског суда за људска права и које је (изнова) наименовао СПГС у складу са Уредбом УНМИК-а бр. 2006/12, од 1. јануара 2012. године, били су г. Марек Новицки */Marek Nowicki/* (Пољска), г. Пол Леменс */Paul Lemmens/* (Белгија), и гђа Кристин Чинкин */Christine Chinkin/* (Уједињено Краљевство/Аустралија). Дана 13. септембра 2012. године, г. Пол Леменс, који је био члан Комисије од почетка њеног рада јануара 2007. године, поднео је оставку на ту функцију како би се прикључио Европском суду за људска права, као судија изабран из Белгије. Дана 13. септембра 2012. године, СПГС је именовано гђу Франсоаз Тулкенс, бившу потпредседницу Европског суда за људска права, као наследницу Пола Леменса. Комисија је изабрала г. Марека Новицког за свог председавајућег у јануару 2008. године и поново га именовала за председавајућег 2009, 2010, 2011 и 2012. године.³
6. Биографски подаци о члановима Комисије наведени су у наредним ставовима.
7. **Марек А. Новицки** (јануар 2007. - до данас) пољски је држављанин, правник у области људских права, као и члан Адвокатске коморе Варшаве од 1987. године.
8. Г. Новицки је био међународни омбудсман на Косову наименован од стране Уједињених нација од јула 2000. до децембра 2005. године. Био је члан Европске комисије за људска права у Стразбуру од марта 1993. до 31. октобра 1999. године, а као представник Пољске, од марта 2003. до септембра 2006. године, био је члан Мреже независних експерата Европске уније за основна права. Године 2005, Комитет министара номиновао га је за једног од троје кандидата за положај комесара Савета Европе за људска права.
9. Г. Новицки је био један од „еминентних правника“ које је Парламентарна скупштина Савета Европе именовала да оцене стање законских и људских права у Молдавији

³ Пословник ХРАП-а, правило 6.

- (1994. године) и Азербејџану (1997. године). Године 1996. и 1998, на позив Савета Европе, радио је као експерт за људска права у процесу процене усклађености правних система Грузије и Руске Федерације са стандардима Европске конвенције о људским правима. Радио је као експерт за људска права у Европској комисији за демократију путем права (Венецијанска комисија) и у Генералној дирекцији Савета Европе за људска права и правна питања.
10. Г. Новицки је био један од оснивача Хелсиншке фондације за људска права у Варшави и њен председник од новембра 2003. до фебруара 2008. године. Сада председава Саветом Фондације. Члан је Саветодавног већа Међународног центра за правну заштиту људских права у Лондону (INTERIGHTS). Господин Новицки је аутор на десетине књига и стотине чланака о људским правима објављених у Пољској и иностранству. Такође предаје људска права на Универзитету “Колегијум Цивитас” /*Collegium Civitas*/ у Варшави.
11. **Кристин Чинкин** (фебруар 2010. – до данас), држављанка са двоструким британским/аустралијским држављанством, предавач на Британској академији, тренутно ради као професор међународног права на Економском факултету у Лондону и као професор међународног права Вилијам Ц Кук /*William C Cook*/ на Правном факултету Универзитета у Мичигену. Она је члан адвокатске коморе Енглеске и Велса, као и академски члан удружења адвоката Матрикс комора. Поседује дипломе права са Универзитета у Лондону, Универзитета Јејл и Универзитета у Сиднеју, а раније је радила као редовни професор на Универзитетима у Оксфорду, Лондону, Сиднеју и Саутемпτονу, Правном факултету у Њујорку и Државном универзитету у Сингапуру.
12. Главна интересовања гђе Чинкин везана су за јавно међународно право, посебно право споразума, људских права, са нагласком на међународну заштиту права жена и међународне организације, као и решавање државних и међународних спорова. Она је аутор бројних чланака о питањима јавног међународног права и људских права жена, Халсбуријевог права Аустралије, Публикације о спољним пословима (2. издање, 2001. године), Треће стране у међународном праву (1993. године), коаутор је Решења спора у Аустралији (2. издање, 2002. године) и коаутор је Границе међународног права: Феминистичка анализа (2000. године) и коаутор дела Стварање међународног права (2007. године). Била је директорка студија Удружења међународног права од 2004 до 2012. године. Чланица је Саветодавног већа Међународног центра за правну заштиту људских права у Лондону (INTERIGHTS) и Савета за људска права Међународне адвокатске коморе (ИБА). У априлу 2001. године, додељен јој је сертификат за достигнуће Америчког друштва за међународно право за 'изванредан допринос учености', а 2006. године медаља друштва Голер Т. Бучер 'за изванредан допринос развоју или ефективном остварењу међународног права људских права' (са Х. Чарлсвортом).
13. Гђа Чинкин је саветница за међународно право у Азијској банци за развој; саветница о трговини женама при Канцеларији Високог комесара Уједињених нација за људска права; саветница о Мировним споразумима и половима при Одељењу Уједињених

нација за напредовање жена и *UNIFEM*-у. Била је научни експерт при Ад Нос Одбору Савета Европе за израду нацрта Конвенције о насиљу над женама и насиљу у породици из 2011. године. Била је чланица у мисији за утврђивање чињеница за Бејт Ханон /*Beit Hanoun*/ у складу са Резолуцијом Савета за људска права Уједињених нација S 3/1, маја 2008. и у мисији УН-а за утврђивање чињеница о сукобу у Гази 2009. године, као и у мисији Савета за људска права ИБА за утврђивање чињеница у Малавију у вези са владавином права јануара 2012. године.

14. **Франсоаз Тулкенс** (септембар 2012. – до данас), белгијска држављанка, има докторат из области права, титулу мастера криминологије и сертификат предавача у систему високог образовања (*agrégation de l'enseignement supérieur*) у области права.
15. Такође је била истраживач на Институту Макс Планк за страно и међународно кривично право (Фрајбург им Брајсгау, у Немачкој). Била је професор на Универзитету у Леуевену (у Белгији) и предавала је у Белгији, као и у иностранству – као гостујући професор на Универзитетима у Женеви, Монреалу, Отави, Паризу I, Рену, Стразбуру и на Државном универзитету у Луизијани – у областима кривичног права (општи део), компаративног и европског кривичног права, малолетничке правде и система заштите људских права.
16. Од новембра 1998. до септембра 2012. године, била је судија Европског суда за људска права, радећи као Председница одељења од јануара 2007. године и Потпредседница Суда од фебруара 2011. године.
17. Гђа Тулкенс је ауторка многих публикација из области људских права и кривичног права и коауторка референтних књига: „Увод у кривично право: Правни и кривични аспекти“ /*Introduction au Droit Pénal: Aspects Juridiques et Criminologiques* (9. издање, из 2010. год.) и „Права младих: Помоћ, подршка и заштита“ /*Droit de la Jeunesse: Aide, Assistance et Protection*/ (из 2000. године). Она је чланица уредништва великог броја научних часописа, међу којима су „*Revue Trimestrielle des droits de l'homme*“, „*Journal des Tribunaux-droit européen*“, „*Journal of International Criminal Justice*“ и „*Inter-American and European Human Rights Journal*“.
18. Чланица је разних удружења, и, треба посебно истаћи, Потпредседница је Међународног удружења за кривично право, чланица Научног комитета Института за људска права при Адвокатској комори Брисела и Одбора повереника Академије за европско право.
19. Поседује почасне докторате Универзитета у Женеви, Лиможу и Отави. Сарадница је Белгијске краљевске академије наука, књижевности и лепих уметности од 2011. године.
20. Гђа Тулкенс је тренутно Председница Савета гувернера Фондације краља Бодуена.

2.2. Чланови Комисије који су радили током 2012

21. **Пол Леменс** (јануар 2007. – септембар 2012.) белгијски је држављанин. Био је судија у Државном савету Белгије од 1994. године до септембра 2012. године. Радио је у одсеку Државног савета који испитује усклађеност нацрта закона и уредаба са вишим нормама међународног и домаћег права и у парничном одсеку Државног савета, који чини Врховни управни суд Белгије.
22. Од 1986. године, г. Леменс је и професор на Универзитету у Левену, где предаје међународно право људских права. Поред тога, предаје и уставно право, грађански поступак и управни поступак. Аутор је бројних књига и чланака о европском праву људских права. Био је директор за Белгију европског мастер програма за људска права и демократизацију, европског међу-универзитетског програма са седиштем у Венецији (Италија). Г. Леменс је прихватио мандат судије Европског суда за људска права септембра 2012. године.

2.3 Особље Секретаријата

23. Особље Секретаријата чине извршни службеник, три правна референта и два административна помоћника.
24. **Андреј Антонов**, руски држављанин, придружио се Секретаријату јуна 2011. године као извршни службеник. Г. Антонов је раније радио као истражитељ у Истражном одељењу канцеларије за интерни надзор у седишту УН-а (2011. године), као службеник за понашање и дисциплину мисије Уједињених нација у Судану (2009-2011. године), као правни саветник у обједињеној канцеларији Уједињених нација у Сијера Леонеу (2008-2009. године), као правни службеник у Кривичном одељењу Одељења правде (ОП) мисије Уједињених нација на Косову (УНМИК) (2005-2008. године) и као правни службеник у Судском обједињеном сектору УНМИК-овог ОП-а (2003-2005. године). Пре него што се придружио Уједињеним нацијама, г. Антонов је радио у Министарству унутрашњих послова Русије (МИА), као кривични истражитељ у одељењу саобраћајне полиције (Анапа, 1996. године) и као предавач/виши предавач кривичног поступка и кривичне истраге (Универзитет Краснодар, руска МИА, 1999-2003. године). Први пут је дошао на Косово 2000. године као члан руског континента подржан од стране руског Министарства унутрашњих послова како би био у служби при полицији УНМИК-а, где је радио као правни службеник у правној канцеларији комесара УНМИК-ове полиције до 2002. године. Од 1999. године, г. Антонов има титулу доктора права, са специјализацијом у кривичном поступку, кривичној истрази и откривању криминала, коју је стекао на Правној академији Волгоград руског Министарства унутрашњих послова, а од 1996. године има титулу мастера у истој области права, коју је стекао 1996. године на истој институцији. Такође је објавио више од 30 радова у руским часописима у вези са различитим аспектима кривичних истрага.
25. **Ана Марија Ђезано**, италијанска држављанка, придружила се Секретаријату маја 2011. године као специјалиста за људска права, као испомоћ из УНДП-а и кроз

финансирање Владе Шведске. Гђа Ђезано је претходно радила као службеница за владавину права у програму за приступ правди Развојног програма Уједињених нација у Сијера Леонеу (2010-2011. године), као службеница за везе у Високом комесаријату за избеглице Уједињених нација у Танзанији (2009. године) и као службеница за људска права у обједињеној канцеларији Уједињених нација у Сијера Леонеу (2007-2009. године). Пре него што се придружила Уједињеним нацијама, гђа Ђезано је радила на Универзитету у Сијени, у Италији (2006-2007. године) као истраживачица европског система за заштиту људских права. Гђа Ђезано је први пут радила на Балкану 2005. године у Организацији за европску безбедност и сарадњу, у Србији и Црној Гори. Има титулу мастера у области људских права и управљања конфликтима Факултета за напредне студије Света Ана у Пизи /Sant' Anna School of Advanced Studies/ и титулу мастера права Католичког универзитета у Милану, у Италији.

26. **Брендон Гарднер**, амерички држављанин и бивши члан Правне коморе Пенсилваније, придружио се Секретаријату као правни службеник октобра 2011. године. Г. Гарднер је претходно радио као правни саветник Комисије за изборне притужбе и жалбе у име мисије Организације за европску безбедност и сарадњу на Косову (2009-2011. године).

Пре тога, г. Гарднер је радио као правни службеник Сектора за спољне односе Одељења правде УНМИК-а и УНМИК-ове канцеларије за везу у области владавине права (2007-2009. године). Г. Гарднер је такође радио као адвокат у Пенсилванији (2006-2007. године). Г. Гарднер има титулу дипломираног правника Правног факултета Универзитета у Питсбургу /University of Pittsburgh School of Law/, као и титулу дипломираног професора политичких наука и међународних односа Универзитета у Питсбургу.

27. **Данијел Трап**, британски/француски држављанин, придружио се Секретаријату јуна 2012. године као правни службеник. Стекавши звање адвоката 2000. године, г. Трап је радио у области кривичног права у Уједињеном Краљевству и у иностранству. Пре него што се придружио Секретаријату, г. Трап је радио за Мисију владавине права Европске уније на Косову као виши правни референт у Специјалном тужилаштву (2009-2012.) и као правни референт у Тужилаштву Државног суда у Босни и Херцеговини (2008-2009.). Г. Трап је стекао титулу мастера у области међународног права на Универзитету у Кенту, а дипломирао је политичке науке и историју на Универзитету у Лондону.
28. **Снежана Мартиновић**, локална чланица особља, административна је помоћница у Секретаријату од децембра 2007. године. Рад у Уједињеним нацијама започела је априла 2000. године, на месту административног помоћника у полицији УНМИК-а. Октобра 2002. године, преузела је функцију административне помоћнице у Одељењу правде при УНМИК-у. Марта 2012. године, радно место гђе Мартиновић пресистематизовано је у радно место правног помоћника.

29. **Адлије Музаћи**, локални члан особља, административни је помоћник у Секретаријату од септембра 2010. године. Рад у Уједињеним нацијама започела је у октобру 1999. године, на месту административног помоћника у Општинској администрацији УНМИК-а у општини Вучитрн, у области Митровица.

3. Регулативни оквир

30. Кључни законски пропис за рад Комисије остаје Уредба УНМИК-а бр. 2006/12, којом се Комисији додељује надлежност да решава разноврсне жалбе о повредама људских права које се наводно могу приписати УНМИК-у, на основу следећих инструмената: Универзалне декларације о људским правима, Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода (Европске конвенције о људским правима), Међународног споразума о грађанским и политичким правима (МСГПП), Међународног споразума о економским, социјалним и културним правима, Конвенције о уклањању свих видова расне дискриминације, Конвенције о уклањању свих видова дискриминације жена, Конвенције против мучења и осталог окрутног, нечовечног и понижавајућег поступања или кажњавања и Конвенције о правима детета. Временска надлежност Комисије је на снази од 23. априла 2005. године.⁴
31. Дана 17. октобра 2009. године, СПГС је донео Административно наређење УНМИК-а бр. 2009/1 за спровођење Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12 о оснивању Саветодавне комисије за људска права. Ово Административно наређење у ствари мења критеријуме прихватљивости и поступке за обраду жалби, начин на који се спроводе јавне расправе и поступци наименовања за чланове Комисије. Њиме се уређује начин објављивања саопштења за штампу и обавештења Комисије. Њиме се још прописује крајњи рок за подношење жалби Комисији. Ово Административно наређење је дуже разматрано у извештају Комисије из 2009. године у §§ 35-45.
32. Поступак пред Комисијом се састоји од две фазе⁵: прва је испитивање прихватљивости жалбе, а друга, под условом да је жалба проглашена прихватљивом, испитивање меритума жалбе. Прихватљивост се утврђује званичном одлуком која садржи образложење одлуке. У појединим случајевима Комисија је прво донела делимичну одлуку о прихватљивости, а затим је преостала питања о прихватљивости решила коначном одлуком или их је разматрала заједно са меритумом. Одлуке се објављују на интернет страници Комисије након што стране у поступку о њима буду обавештене. Уколико Комисија прогласи жалбу прихватљивом, у целисти или делимично, она након тога почиње разматрање меритума жалбе.
33. Уколико жалба буде даље разматрана ради испитивања њеног меритума, Комисија износи мишљење о томе да ли је постојала повреда људских права жалиоца која се може приписати УНМИК-у. То мишљење може да садржи препоруке СПГС-у.⁶ Након што мишљење буде достављено странама у поступку, оно бива објављено на

⁴ Уредба УНМИК-а бр. 2006/12, члан 2.

⁵ За детаљнији опис поступка пред Комисијом погледајте Годишњи извештај Комисије за 2009. годину, који је доступан на страници http://www.unmikonline.org/human_rights/documents/annual_report2009.pdf, §§ 48-60.

⁶ Уредба УНМИК-а бр. 2006/12, члан 17.1.

интернет страници Комисије.⁷ Од тог тренутка, СПГС има искључиво овлашћење да одлучи да ли да поступи у складу са закључцима Комисије.⁸ Одлуке СПГС-а брзо се објављују и то на начин који обезбеђује широку дистрибуираност и доступност информација.⁹

4. Интернет страница Комисије

34. Интернет страница Комисије¹⁰ додатно је унапређена 2012. године како би омогућила бољи кориснички интерфејс као и лакши приступ одлукама и мишљењима Комисије. На интернет страници се и даље налази списак предмета према имену жалиоца, чиме се омогућава приступ одлукама и мишљењима Комисије у вези са одређеним предметом. Комисија такође објављује списак својих одлука и мишљења према броју предмета и датуму усвајања, тако да заинтересована лица могу да прате развој судске праксе Комисије. Од 2012. године, на интернет страници су такође приказане примедбе СПГС-а на препоруке Комисије, чиме се омогућава преглед предмета ХРАП-а кроз сваку његову фазу. На интернет страницу се постављају нови додаци како би се унапредила приступачност корисницима.

5. Број предмета пред Комисијом и статистички подаци

5.1. Статистички подаци

35. Током периода који је предмет извештаја, нису примљене нове жалбе, пошто је 31. март 2010. године био крајњи рок за подношење нових жалби. Између 2006. и 2010. године, Комисија је примила укупно 527 жалби¹¹.

36. Током периода који је предмет извештаја, Комисија је усвојила 9 мишљења о меритуму (која се тичу 23 жалбе), прогласила је 172 жалбе прихватљивим или делимично прихватљивим, прогласила је 66 жалби неприхватљивим и уклонила је 6 жалби са листе.

37. На крају 2012. године, 13 предмета је било на чекању пред Комисијом у фази утврђивања прихватљивости, а 257 предмета је чекало на мишљење о меритуму¹². Комисија је 2012. године затворила 95 предмета. Детаљни статистички подаци могу се пронаћи у Додатку Ц.

⁷ Уредба УНМИК-а бр. 2006/12, члан 17.2.

⁸ Уредба УНМИК-а бр. 2006/12, члан 17.3.

⁹ Уредба УНМИК-а бр. 2006/12, члан 17.4.

¹⁰ <http://www.unmikonline.org/hrap/Eng/Pages/default.aspx>.

¹¹ Овај број се мало разликује од броја из претходних извештаја јер је једна жалба подељена из техничких разлога.

¹² У предметима за које постоји делимично мишљење о меритуму, тај предмет још увек чека на коначно мишљење о меритуму. Комисија је 2012. године такође поново отворила 2 предмета која су претходно проглашена неприхватљивим, *Балај и остали* и *Н. М. и остали*.

5.2. Мишљења и одлуке Комисије према предмету жалбе

38. У даљем тексту је приказан одређени број одабраних одлука и мишљења донетих 2012. године, према предмету жалбе, истакнутих ради даље расправе у одељку 7 овог извештаја:

Право на живот – Право на делотворну истрагу – Забрана мучења, нечовечног или понижавајућег поступања

Изостанак ефикасне истраге УНМИК-а по предметима несталих/убијених лица у вези са сукобима

- *Радмила Томић*, 160/09 (одлука од 5. априла 2012.)
- *Стеван Симовић*, 246/09 (одлука од 6. априла 2012.)
- *Веска Мајмаревић*, 324/09 (одлука од 10. маја 2012.)
- *С. Ц*, 02/09 (мишљење од 6. децембра 2012.)

Изостанак ефикасне истраге УНМИК-а по предметима у којима је до смрти дошло под сумњивим околностима

- *Урош Бараћ*, 149/09 (одлука од 1. октобра 2012.)
- *Р. А*, 41/09 (одлука од 21. августа 2012.)

Право на живот – Право на делотворну истрагу – Забрана мучења, нечовечног или понижавајућег поступања – Право на слободу

Изостанак ефикасне истраге УНМИК-а по предметима несталих/убијених лица и нелегалног притвора у вези са сукобима

- *Костић и остали*, 111/09 (одлука од 17. августа 2012.)

Убиство и повређивање демонстраната од стране полиције УНМИК-а 10. фебруара 2007. године

- *Кадри Балај и остали*, 04/07 (одлука од 11. маја 2012.)

Забрана мучења, нечовечног или понижавајућег поступања – Право на приватни и породични живот

Изостанак ефикасне истраге УНМИК-а у вези са убиствима

- *Петар Јовичић*, 233/09 (одлука од 17. марта 2012.)

Право на мирно уживање имовине – Право на правично суђење – Право на делотворан правни лек – Право на одлуку у разумном временском року

Конфискација заштићене приватне имовине од стране УНМИК-а

- *Јахја Морина*, 36/08 (мишљење од 10. маја 2012.)

Кршење уговора од стране Косовског заштитног корпуса

- *Линда д.о.о.*, 45/08 (одлука од 22. августа 2012.)
- *НТП Бујари (АС Петрол)*, 311/09 (одлука од 6. децембра 2012.)

Комисија за стамбене и имовинске захтеве

- *Радислав Декић и Цевахире Морина*, 36/09 и 37/09 (одлука од 21. августа 2012.)
- *Мирослав Михајловић*, 15/08 (мишљење од 22. августа 2012.)

Косовска агенција за имовину

- *Нада Младеновић*, 61/10 (одлука од 6. априла 2012.)

Посебна комора Врховног суда Косова за питања која се односе на Косовску повереничку агенцију

- *Новица Јовановић и остали*, 28/10 и остали (одлука од 20. јануара 2012.)
- *Драган Стојановић и остали*, 27/10 и остали (одлука од 17. фебруара 2012.)
- *Весна Бојковић*, 40/10 (одлука од 16. марта 2012.)

Тужба за утврђивање очинства

- *Марија Лалић*, 31/08 (одлука од 9. јуна 2012.)

Право на приступ јавној служби – Право на делотворан правни лекОтпуштање из Косовског заштитног корпуса

- *Гани Тачи*, 13/08 (мишљење од 12. септембра 2012.)

6. Трендови и питања од значаја

39. Поједини трендови у вези са бројем предмета и праксом Комисије остали су исти, док су се други значајно променили од последњег извештаја о раду Комисије. Током 2012. године, главни приоритет Комисије био је обрада предмета везаних за наводне неефикасне истраге које се тичу несталих и/или убијених лица (НУЛ). То је у пракси значило да је Комисија донела одлуке о прихватљивости у вези са 153 предмета која се тичу несталих и/или убијених лица и сада су ти предмети прешли у фазу када се разматра њихов меритум. 150 ових предмета проглашено је прихватљивим сходно

процедуралним обавезама према члану 2 ЕКЉП и СПГС је ретко подносио примедбе против овакве одлуке.

40. Како би испунила задатак да обради ове предмете, Комисија је развила нове методологије класификовања и прикупљања података. Оне су укључивале израду и употребу база података које садрже релевантне материјале, као и прилагођавање података прикупљених из база података Међународног комитета Црвеног крста (МКЦК), Међународне комисије за нестала лица (МКНЛ) и Канцеларије за нестала лица и судску медицину УНМИК-а/ЕУЛЕКС-а (КНЛСМ) за конкретне сврхе Комисије.
41. Децембра 2012. године, Комисија је усвојила своје прво мишљење о предмету у вези са несталим и/или убијеним лицима. Како је детаљно размотрено у наставку текста (видети §§ 68-70), Комисија је закључила да је УНМИК прекршио процедуралну обавезу из члана 2 Европске конвенције о људским правима због неефикасности истраге у вези са отмицом и убиством сродника жалилаца. Позивајући се на међународну судску праксу, Комисија је развила критеријуме о томе шта чини ефикасну истрагу и одлучила је да поступци полиције УНМИК-а и тужилаца нису испунили међународне стандарде. У својим препорукама УНМИК-у, које су детаљније размотрене у наставку текста (видети §§ 85-86), између осталих облика репарације, Комисија је предложила да се УНМИК формално извини жалиоцима за занемаривање своје дужности. Генерална скупштина УН-а подстиче овај облик репарације и он се користи од стране Интерамеричког суда за људска права у вези са мишљењима о предметима који се тичу несталих и/или убијених лица. Ово прво мишљење ће бити корисно у наставку као водич за многе друге сличне предмете.
42. У вези са овим предметима, Комисија је примила велики број досијеа полиције УНМИК-а, укључујући предметне списе скривене у седишту УН-а у Њујорку и остале списе који се односе на истраге у вези са предметима који се тичу несталих и/или убијених лица. То је омогућило Комисији да предузме много дубљу анализу чињеница и околности у вези са овим осетљивим питањима, обраћајући неопходну пажњу на њихову поверљивост. Међутим, остао је знатан број предмета за које у истражним списима није постојало довољно информација или их уопште није било или за које уопште нису постојали списи, услед чега је Комисији било тешко да утврди да ли је спис потпун. Након што је више пута тражила списе од УНМИК-а и органа који их тренутно чува, а то је мисија ЕУЛЕКС-а на Косову, Комисија је започела да разматра меритум ових предмета на основу материјала које тренутно поседује. У свом првом мишљењу о предмету који се односи на нестала и/или убијена лица, *С. Ц*, Комисија је почела да разрађује закључке који треба да буду донети под таквим околностима.
43. Још један тренд који је Комисија приметила у погледу предмета о несталим и/или убијеним лицима током целе 2012. године односи се на УНМИК-ов одговор у вези са прихватљивошћу права жалиоца у смислу забране нечовечног поступања, тачније права на забрану душевног бола и патње изазваних нестанком сродника (члан 3 ЕКЉП). Током 2011. и већег дела 2012. године, УНМИК је покретао примедбе на

прихватљивост члана 3 у овом контексту. Међутим, пред крај периода који овај извештај покрива, УНМИК више није доводио у питање прихватљивост члана 3 у вези са овим предметима.

44. Још један тренд који треба истаћи је приказан у предмету *Морина*, који је детаљно размотрен у наставку текста (§§ 76-78). У предмету *Морина*, Комисија је препоручила да се жалиоцу исплати надокнада како материјалне тако и нематеријалне штете, јер је он несумњиво показао да је УНМИК одговоран за заплону његове имовине. Међутим, УНМИК је обавестио Комисију, како је Комисија јавно истакла у предмету *Кусић*, да „резолуцијама Генералне скупштине УН-а тој Организацији или њеним мисијама није дозвољено да исплаћују надокнаде, осим за материјалну штету или физичку повреду.¹³“ Још више забрињава изостанак јавне реакције УНМИК-а на препоруке Комисије у вези са надокнадом штете: током 2012. године, УНМИК је јавно изразио само своју немогућност да плати одштету жртвама, као одговор на четири мишљења Комисије, упркос томе што је Комисија донела више од 20 мишљења у којима је препоручено да УНМИК изврши исплату жртвама. Ова тема ће бити додатно обрађена у наставку текста (§§ 88-91). Међутим, треба напоменути да су, у више наврата, жалиоци тражили од ХРАП-а да их обавести о томе шта треба да раде након мишљења ХРАП-а у коме се препоручује да УНМИК исплати одштету; у овом тренутку, ХРАП може само да обавести та лица да се обратe директно УНМИК-у.
45. Комисија је, такође 2012. године, имала два захтева за поновно покретање поступака, у предметима *Балај и остали* и *Н. М. и остали*. Комисија је у оба случаја прогласила предмете неприхватљивим, али је оставила могућност да жалиоци од Комисије затраже поновно покретање поступака након што исцрпу процес УН-а поводом тужбених захтева трећих страна, како налаже Административно наређење УНМИК-а бр. 2009/1. Комисија се уверила да су жалиоци исцрпили своје правне лекове и одлучила је да дозволи да обе жалбе буду поново покренуте. Комисија је сада наставила са проценом меритума обе жалбе. Више информација може се прочитати доле у тексту §§ 60-61.
46. Комисија је усвојила више збирних одлука и мишљења, поготово у погледу „14.000“ предмета¹⁴, у којима су чињенице биле довољно сличне да би такве категоризације биле могуће. Остао је отворен само мали број предмета из ове категорије, јер је Комисија одредила окончавање ових предмета као приоритет.
47. Током 2012. године, Комисија и Секретаријат су наставили да обилато користе друге начине сакупљања информација које нису могли сакупити из жалиочевих поднесака Комисији. На пример, Окружно јавно тужилаштво у Приштини је, у више наврата,

¹³ Више информација о реакцији УНМИК-а на препоруке и закључке Комисије у случају *Кусић*, предмет ХРАП бр. 08/07, можете прочитати у Годишњем извештају за 2010. годину при §§ 122-124.

¹⁴ Односи се на хиљаде предмета поднетих против УНМИК-а, КФОР-а, ПИС-а и бројних општина у 2004. години у којима су судски поступци обустављени након дописа УНМИК-а разним судовима на Косову. У време када је послат, допис се односио на „више од 14.000 предмета“ поднетих судовима. На крају, тај број се повећао на 17.000 – 18.000 предмета.

доставило Комисији непроцењиве информације које до сада нису могле бити добијене.

48. Секретаријат се такође састао са појединачним жалиоцима, као и организацијама које имају везе са предметима, као што су Удружење породица киднапованих и убијених на Косову и Метохији, како би добио релевантне информације, када је то било потребно. Како би убрзао обраду неких предмета, Секретаријат је размењивао информације са представницима Посебне коморе Врховног суда Косова за питања која се односе на Косовску повереничку агенцију како би добио документацију, укључујући списе Косовске повереничке агенције и пресуде Посебне коморе које нису достављене од стране жалилаца. Штавише, толико материјала је прикупљено на овај начин да је Комисија могла да донесе одлуке и мишљења за скоро све предмете из ове категорије. Комисија је такође имала сталну преписку са Косовском агенцијом за имовину, што је омогућило Комисији да донесе одлуке и мишљења за велики део предмета из ове категорије који претходно нису били решени.
49. Поред предмета који су претходно поменути, Комисија је наставила да обрађује предмете који се односе на следећа правна питања:
- Тврдње о повреди права на правично суђење (члан 6 § 1 Европске конвенције о људским правима (ЕКЉП)), права на заштиту имовине (члан 1 Протокола бр. 1 ЕКЉП), као и права на делотворан правни лек (члан 13 ЕКЉП), у вези са одлукама Дирекције за стамбена и имовинска питања и њене Комисије за стамбене и имовинске захтеве, као и Косовске агенције за имовину и њене Комисије за имовинске захтеве, које се тичу власничких и станарских права.
 - Тврдње о повреди права на правично суђење (члан 6 § 1 ЕКЉП), права на поштовање приватног и породичног живота (члан 8 § 1 ЕКЉП) и права на заштиту имовине (члан 1 Протокола бр. 1 ЕКЉП), као и права на делотворан правни лек (члан 13 ЕКЉП), у вези са неуспешним исељењима наводних незаконитих станара.
 - Тврдње о повреди права на правично суђење (члан 6 § 1 ЕКЉП) и права на заштиту имовине (члан 1 Протокола бр. 1 ЕКЉП), као и права на делотворан правни лек (члан 13 ЕКЉП), у вези са наводним супротстављеним одлукама Дирекције за стамбена и имовинска питања или Косовске агенције за имовину и општинских и окружних судова по имовинским предметима.
 - Тврдње о повреди права на правично суђење (члан 6 § 1 ЕКЉП) и права на заштиту имовине (члан 1 Протокола бр. 1 ЕКЉП), као и права на делотворан правни лек (члан 13 ЕКЉП), у вези са заплемом имовине од стране међународних јавних тужилаца и окружних јавних тужилаца у Гњилану.
 - Тврдње о повреди права на правично суђење (члан 6 § 1 ЕКЉП) и права на заштиту имовине (члан 1 Протокола бр. 1 ЕКЉП) у односу на одлуке Посебне коморе Врховног суда Косова за питања која се односе на Косовску повереничку агенцију, а у вези са исплатама накнада радницима друштвених предузећа (ДП) од прихода

оствареног приватизацијом тих предузећа, као и у вези са питањима власништва над ДП-ом.

- Тврдње о повреди права на приступ јавној служби и права на делотворан правни лек (члан 2 § 3 Међународног споразума о грађанским и политичким правима (МСГПП) тумачен заједно са чланом 25 в) МСГПП) у вези са одлукама које су донели Извршни одбор заједничке безбедности (ИОЗБ) и Врховни суд Косова, а које се тичу отпуштања жалиоца са командне дужности.

7. Судска пракса Комисије

50. Година 2012. обележена је као година у којој је Комисија била у могућности да оствари значајан напредак у решавању својих предмета. Решавањем 95 предмета са свог дневног реда, Комисија је усвојила одлуке и мишљења која су пружила жалиоцима одређени степен окончања, док су истовремено проширила судску праксу Комисије у погледу великог броја нових процедуралних и материјалних питања. Неке од важних одлука и мишљења које је Комисија усвојила 2012. године описани су опширније доле у тексту.

7.1 Питања прихватљивости

Правило од шест месеци

51. Правило од шест месеци се примењује на подношење жалбе, али се не примењује на подношење захтева за поновно покретање поступка. Захтев за поновно покретање поступка мора се поднети у разумном временском року. Видети случај *Балај и остали*, одлука ХРАП бр. 04/07 од 11. маја 2012.

Надлежност *Ratione Materiae*

52. Када жалилац не може легитимно да очекује да стекне ефикасно остваривање права на имовину јер њена ситуација не испуњава услове за захтевање дела прихода од приватизације њеног бившег радног места, не постоји стварно право на имовину које је спорно и жалба лежи ван надлежности Комисије *ratione materiae*. У предмету *Бојковић*, жалилац се жалила да је Косовска повереничка агенција (КПА) прекршила њена права на добијање дела прихода од приватизације два друштвена предузећа у којима је радила. Међутим, жалилац није имала право да добије те приходе јер је напустила предузећа пре 1999. године, пре него што је КПА била надлежна за њих. Стога, иако је жалилац поднела захтев КПА, Комисија је закључила да жалилац нема „легитимно очекивање“ да ће њен захтев бити прихваћен. Стога је жалба лежала ван надлежности Комисије *ratione materiae*. Видети случај *Бојковић*, одлука ХРАП бр. 40/10 од 16. марта 2012. године.

Надлежност *Ratione Personae*

53. Комисија је закључила да, у неким предметима који се тичу догађаја који су се догодили након што је УНМИК престао да спроводи извршну власт у одређеним областима, Комисија није имала надлежност *ratione personae* над актерима одговорним за оспорене поступке. У предмету *Јовановић и остали*, Комисија је поново потврдила свој претходни став подсећајући да су 9. децембра 2008. године одговорности УНМИК-а у области полиције и правосуђа на Косову престале, а Мисија владавине права Европске уније на Косову (ЕУЛЕКС) преузела је пуну оперативну контролу у области владавине права, након саопштења председника Савета безбедности Уједињених нација, 26. новембра 2008. године (S/PRST/2008/44), којим се поздравља даље ангажовање Европске уније на Косову.
54. У предмету *Јовановић и остали*, жалиоци су се жалили на то да је Косовска агенција за приватизацију (КАП) прекршила њихова права да добију део прихода од приватизације предузећа у коме су радили. При разматрању своје надлежности *ratione personae* да се бави жалбом, Комисија је напоменула да је КАП институција основана од стране косовских власти те да стога лежи ван надлежности Комисије. Комисија је такође навела да се жалиоци нису жалили на одлуку КАП-а Посебној комори Врховног суда Косова за питања која се односе на Косовску повереничку агенцију (Посебној комори), али чак и да су се жалили, УНМИК више није имао власт над косовским правосуђем те стога није сносио одговорност за било какву повреду људских права која је наводно почињена од стране тог правосуђа. Као такве, жалбе су лежале ван надлежности Комисије *ratione personae*. Видети случај *Јовановић и остали*, одлука ХРАП бр. 27/10 од 20. јануара 2012.
55. Такође, у предмету *Стојановић и остали*, Комисија је закључила да, када су се жалиоци жалили Посебној комори, али Посебна комора још увек није донела одлуку, жалбе леже ван надлежности Комисије *ratione personae*. Видети случај *Стојановић и остали*, одлука ХРАП бр. 28/10 од 17. фебруара 2012.

Неисцрпеност

56. Када се предмет жалбе тиче наведеног одлагања у трајању поступка, жалба може бити прихватљива чак иако још увек нису искоришћени сви расположиви правни лекови. У предмету *Младеновић*, у коме се жалилац жалио на то што његова тужба коју је поднео КАИ није решена више од четири године након што ју је поднео, Комисија је закључила да УНМИК-ов аргумент да жалилац није исцрпео све расположиве правне лекове није релевантан под овим околностима. Комисија је напоменула да чињеница да је поступак још увек на чекању не отклања наводно кршење члана 6 § 1 ЕКЉП које проистиче из трајања поступка. Видети случај *Младеновић*, одлука ХРАП бр. 61/10 од 6. априла 2012. године.

Поновно покретање поступка

57. 2012. године, у предмету *Балај и остали*, Комисија је поново потврдила свој став да жалиоци могу да затраже од Комисије да поново покрене поступак који је првобитно проглашен прихватљивим *ratione temporis* када је жалба поднета, али је проглашен неприхватљивим од стране Комисије док жалилац не оконча процес УН-а поводом тужбених захтева трећих страна, како налаже Административно наређење УНМИК-а бр. 2009/1. Комисија се позвала на овај специјални поступак, у даљем тексту наведен као „изузетак Балај“ како би исправила неприхватљив исход строге примене члана 5 Административног наређења УНМИК-а бр. 2009/1.
58. У предмету *Балај и остали*, жалиоци су првобитно поднели жалбу коју је Комисија сматрала прихватљивом, али је онда надлежност Комисије промењена Административним наређењем УНМИК-а бр. 2009/1, којим је додата још једна препрека захтевом да жалилац исцрпи правне лекове које пружа процес УН-а поводом тужбених захтева трећих страна пре него што поднесе жалбу Комисији. У другој одлуци, у којој је закључено да је жалба неприхватљива, Комисија је напоменула следеће: „... ако се од жалилаца тражи да поново поднесу жалбу након окончања процеса УН-а поводом тужбених захтева трећих страна, они ће увек прекорачити рок за подношење нових жалби, односно 31. март 2010. године.“ У том случају би захтев за пролажење кроз процес УН-а поводом тужбених захтева трећих страна заправо укинуо жалбу без могућности да је жалиоци поново поднесу Комисији, упркос чињеници да је, као што је Комисија закључила 6. јуна 2008. године, жалба била прихватљива према регулаторном оквиру применљивом када је она била поднета. Такав резултат би представљао увреду основних појмова правде.“ Комисија је 2012. године закључила, уз противљење УНМИК-а, да, пошто је процес УН-а поводом тужбених захтева трећих страна окончан, жалиоци могу да затраже од Комисије да поново покрене поступак започет 2007. године, тако да крајњи рок 31. март 2010. године не представља препреку наставку разматрања њихове жалбе. Видети случај *Балај и остали*, одлука ХРАП бр. 04/07 од 11. маја 2012.
59. У предметима *Линда д.о.о. и НТП Бујари (АС Петрол)*, Комисија је одлучила да се „изузетак Балај“ може применити на предмете који спадају под надлежност УНМИК-овог Локалног одбора за разматрање захтева (видети § 57 горе у тексту), јер се на такве тужбе може поднети жалба путем процеса УН-а поводом тужбених захтева трећих страна те су они покривени УНМИК-овим Административним наређењем 2009/1. У оба предмета, жалиоци су имали право да поднесу тужбе УНМИК-овом Локалном одбору за разматрање захтева. Иако је Комисија закључила да су предмети неприхватљиви у тој фази, она је одлучила да жалбама додели специјалну заштиту коју пружа „изузетак Балај“. Видети предмет *Линда д.о.о.*, одлука ХРАП бр. 45/08 од 22. августа 2012. и *НТП Бујари (АС Петрол)*, одлука бр. 311/09 од 6. децембра 2012. године.

Статус жртве и важење жалбе након добијања компензације и одрицања од права током процеса поводом тужбених захтева трећих страна

60. Још једно ново питање о коме је донесена одлука у предмету *Балај и остали* односило се на наставак важења жалиоцевог права на то да се сматра жртвом од стране Комисије те да се тако нађе унутар надлежности Комисије као што је предвиђено чланом 1.2 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12. Комисија је напоменула да је, иако је жалиоцима већ исплаћена надокнада штете путем процеса УН-а поводом тужбених захтева трећих страна по жалби чији су предмет исте чињенице, улога процеса УН-а поводом тужбених захтева трећих страна другачија од надлежности Комисије. Поред тога, Комисија је објаснила да надокнада штете исплаћена жалиоцима није била заснована на признавању кршења људских права жртава. Заправо је чинила исплату *ex gratia*. „Процедурална обавеза сходно члановима 2 и 3 ЕКЉП не може се сматрати испуњеном исплатом одређених сума новца, као надокнаде материјалне штете коју су жртве и њихове породице претрпеле.“ Комисија је стога закључила да жалиоци и даље имају статус жртава и да су њихове жалбе и даље важеће и прихватљиве. Видети случај *Балај и остали*, одлука ХРАП бр. 04/07 од 11. маја 2012.
61. У предмету *Балај и остали*, Комисија је такође одлучила да се, када су потписали формулар за ослобађање од одговорности приликом преговора током процеса поводом тужбених захтева трећих страна, жалиоци нису одрекли својих права да од Комисије добију мишљење о меритуму. У формулару за ослобађање од одговорности било је написано: „Разумем да је ова понуда целокупно и коначно поравнање свих захтева било које природе и врсте који проистичу из горенаведеног (смрти или повреда).“ УНМИК је сматрао да то представља одрицање од свих тужби било које врсте, укључујући права жалилаца пред Комисијом. Комисија се није сложила и засновала је своје аргументе на судској пракси Европског суда за људска права, који је закључио да је одрицање од права предвиђених члановима 2 и 3 ЕКЉП немогуће под било каквим околностима. Видети случај *Балај и остали*, одлука ХРАП бр. 04/07 од 11. маја 2012.

Документи које треба размотрити

62. Када Комисија тражи додатна документа од жалиоца, Комисија има слободу да тумачи та документа у таквом светлу да чињеницама из тих докумената припише другачију правну карактеризацију од оне која је првобитно представљена Комисији у жалби. Видети случај *Лалић*, одлука ХРАП бр. 31/08 од 9. јуна 2012. године.

7.2 Суштинска питања

7.2.1. Право на живот – члан 2 ЕКЉП

63. Када је Међународни комитет Црвеног крста УНМИК-у доставио име жртве у својим дописима од 12. октобра 2001. или 11. фебруара 2002. године, органи УНМИК-а су

имали обавезу да спроведу ефикасну истрагу нестанка жртве сходно члану 2 ЕКЉП. Видети случај *Томић*, одлука ХРАП бр. 160/09 од 5. априла 2012. године.

64. Комисија не раздваја обавезу спровођења истраге којом се може утврдити судбина и локација несталога лица од обавезе спровођења истраге којом се може утврдити да ли је дошло до незаконитог нестанка и која може довести до идентификације и кажњавања лица одговорних за нестанак и смрт жртве. Комисија наставља разматрање на основу једне континуиране обавезе. Међутим, чињеница да су посмртни остаци жртве пронађени и накнадно идентификовани очигледно представља важан елемент који треба узети у обзир при укупној процени испуњавања процедуралне обавезе сходно члану 2 ЕКЉП. Видети случај *Симовић*, одлука ХРАП бр. 246/09 од 6. априла 2012. године.
65. Када не постоји индикација да су органи УНМИК-а били обавештени или да су на други начин постали упознати са смрћу жртве, УНМИК није имао обавезу да спроведе ефикасну истрагу смрти сходно члану 2 ЕКЉП. Видети случај *Мајмаревих*, одлука бр. 324/09 од 10. маја 2012. године.
66. Обавеза УНМИК-а да спроведе истрагу сходно члану 2 ЕКЉП превазилази насилну смрт под сумњивим околностима и односи се на све случајеве смрти осим природне, без обзира на то да ли су починиоци приватна лица или државни агенти или су непознати. Видети случај *Р. А.*, одлука ХРАП бр. 41/09 од 17. августа 2012. године.
67. Када ниједна информација коју је жалилац поднео не указује на то да је он икада поднео жалбу релевантном органу УНМИК-а у вези са својим сумњама у погледу околности везаних за смрт, Комисија је сматрала да, под таквим околностима, УНМИК није имао обавезу да спроведе ефикасну истрагу смрти сходно члану 2 ЕКЉП. Видети случај *Бараћ*, одлука бр. 149/09 од 1. октобра 2012. године.
68. У предмету *С. Ц.*, Комисија је морала да утврди да ли је УНМИК спровео ефикасну истрагу као што налаже члан 2 ЕКЉП. У том предмету, жалилац се жалио на то да су му два сродника отета и убијена од стране чланова ОВК 1999. године. Њихове убице никада нису идентификоване нити приведене правди. УНМИК је тврдио да је у вези са отмицом и убиством жртава спроведена ефикасна истрага. Међутим, због минималних информација и доступних трагова, нису могли бити постигнути конкретни резултати. Након разматрања списка, Комисија се није сложила са тим. „Дошавши до периода који је унутар њене надлежности, почевши од 23. априла 2005. године, Комисија напомиње да основни истражни кораци, као што су обављање разговора са жалиоцем и сведоцима отмице, још увек нису били обављени. Комисија такође сматра да је УНМИК, пошто лица одговорна за злочин нису била пронађена, имао обавезу да користи средства која су му на располагању како би редовно пратио напредак истраге да би био сигуран да ниједна нова чињеница није изашла на видело и како би обавестио сроднике [жртава] у вези са било каквим могућим новим траговима у истрази. Комисија напомиње да је предмет, који је у међувремену означен као „неактиван“ док су се чекале нове информације, касније разматран октобра и новембра 2007. године. Међутим, Комисија сматра да су оба разматрања

била далеко од адекватних. Штавише, истражитељи који су вршили ревизију нису приметили очигледне пропусте у истрази до тог периода и грешком су пријавили да су [жртве] и даље нестала лица.“

69. Комисија је сматрала да УНМИК није предузео све разумне кораке како би идентификовао починиоце и привео их правди. У том погледу, Комисија је сматрала да истрага није била одговарајућа и није била усклађена са захтевима брзине, експедитивности и ефикасности, као што то налаже члан 2.
70. Комисија је такође морала да утврди да ли је УНМИК испунио захтеве везане за јавну критику који важе за истрагу која је у складу са чланом 2. Одлучила је да УНМИК није тако поступио. „Комисија подсећа да члан 2 такође налаже да сродник жртве буде укључен у истрагу у оној мери која је неопходна за заштиту његових или њених легитимних интереса. Комисија напомиње да је, према информацијама које су поднете Комисији, УНМИК само једном контактирао породицу жалиоца (њеног сина), у вези са предајом тела [жртва] 2003. године ... од жалиоца никада није узета никаква изјава и њој није дата никаква информација у вези са статусом истраге, укључујући то што је предмет класификован као ‚неактиван‘ 2005. године. Комисија стога сматра да жалиочева породица није имала приступ истрази како то налаже члан 2.“ У светлу ових мана и недостатака, Комисија је закључила да УНМИК није спровео адекватну и ефикасну истрагу отмице и убиства жалиочевог супруга и сина, чиме је прекршен члан 2 ЕКЉП. Видети случај *С. Ц*, мишљење бр. 02/09 од 6. децембра 2012.

7.2.2. Право на слободу – члан 5 ЕКЉП

71. Као што је УНМИК имао обавезу да истражи озбиљне повреде људских права сходно члану 2 ЕКЉП, УНМИК је имао сличну обавезу да истражи околности у вези са отмицама и притварањима, наводно почињеним против жалилаца, којима је прекршен члан 5 ЕКЉП. Комисија је стога посебно сматрала да наводни пропуст УНМИК-а да спроведе ефикасну истрагу околности везаних за отмицу и незаконито притварање цивила током операције ОВК представља континуирано кршење права жртва, загарантованих чланом 5 ЕКЉП. Жалба је стога била проглашена прихватљивом. Видети случај *Костић и остали*, одлука ХРАП бр. 111/09 и остали од 17. августа 2012. године.

7.2.3. Право на поштовање приватног и породичног живота – члан 8 ЕКЉП

72. Нестанак посмртних остатака особе, чиме се онемогућава сахрањивање у породичној гробници и обележавање гроба, може представљати кршење члана 8 ЕКЉП. Видети случај *Јовичић*, одлука ХРАП бр. 233/09 од 17. марта 2012. године.

7.2.4. Право на правично суђење – члан 6 § 1 ЕКЉП

Право на приступ суду

73. Сматра се да је жалилац под „оптужбом“ у смислу члана 6 § 1 ЕКЈП, *тј.* права жалилаца да њихове захтеве реше судови, од тренутка када му се уручи налог за претрес или конфискацију. Чињеница да је кривична пријава против жалиоца коначно одбачена не искључује механизме заштите из члана 6 § 1 ЕКЈП. Видети случај *Морина*, мишљење ХРАП бр. 36/08 од 10. маја 2012. године.

Правичност поступка

74. Иако, по уопштеном правилу, право на јавну расправу подразумева право на усмену расправу, где је било у јавном интересу да се доношење одлуке о захтеву подносиоца жалбе изврши путем поступка масовних потраживања од стране Комисије за стамбене и имовинске захтеве (КСИЗ) без јавне расправе, његово право на правично суђење загарантовано чланом 6 § 1 ЕКЈП није нарушено. Видети случај *Декић и Морина*, предмет ХРАП, бр. 36/09 и 37/09, одлука од 21. августа 2012.

Дужина трајања поступка

75. У случају *Михајловић*, Комисија је одлучила да је Дирекција за стамбена и имовинска питања (ДСИП) извршила одлуку КСИЗ-а којом се налаже повраћај имовинског права над жалиочевом имовином у разумном року, па се стога придржавала захтева из члана 6 § 1 ЕКЈП у погледу дужине трајања поступка. Конкретно, Комисија је установила да јој жалилац није обезбедио доказ да имовина није прописно запечаћена од стране ДСИП-а након што је испражњена. Свако ко је накнадно ушао у запечаћену имовину био је подложен исељавању од стране органа за спровођење закона, а не ДСИП-а, пошто је ДСИП извршио своје дужности у складу са законом. У том погледу, Комисија је напоменула да нема назнака у жалби нити у накнадним поднесцима Комисији да је жалилац обавестио органе за спровођење закона о томе да је незаконито усељење извршено у његовој имовини. Тако, упркос чињеници да је цео поступак од тренутка када је жалилац поднео захтев код КСИЗ-а за повраћај власништва над својом имовином, до тренутка када је добио конструктивно право поседовања исте трајао скоро десет месеци, жалилац се сложио да је ДСИП/КАИ ослобођен сваке даље обавезе везано за имовину након што је извршио исељење и након што је имовина запечаћена. Комисија је са жаљењем приметила да, иако није дошло до кршења члана 6 § 1 ЕКЈП, жалиоцу је ускраћено право на повраћај власништва над својом имовином. Комисија је приметила да „ова чињенична ситуација није необична и напомиње да је систем установљен за повраћај власништва над имовином за лица расељена са Косова мукотрпан и пун несигурности“. Видети случај *Михајловић*, мишљење ХРАП бр. 15/08 од 22. августа 2012. године.

76. Међутим, у случају *Морина*, Комисија је установила да је кроз непоступање Међународног и Окружног јавног тужилаштва у Гњилану и Приштини, УНМИК прекршио право жалиоца на правично и јавно суђење у разумном временском року, загарантовано чланом 6 § 1 ЕКЈП. У случају *Морина*, жалиоцу је одузета имовина од стране УНМИК-а током кривичне истраге која је почела 2002. године, а завршена 2008; његова имовина му никада није враћена. Комисија је установила да је током

трајања њене надлежности над жалбом, од априла 2005. до 2008. године, прошло више од три године током којих жалилац није могао да оспори одузимање имовине. Комисија је закључила да је оваква временска дужина прекомерна и није испунила захтев за „разумним временским роком“ из члана 6 § 1 ЕКЉП. Видети случај *Морина*, мишљење ХРАП бр. 36/08 од 10. маја 2012. године.

7.2.5. Право на заштиту имовине – члан 1 Протокола бр. 1 ЕКЉП и Право на ефикасан правни лек – члан 13 ЕКЉП

77. У случају *Морина*, жалилац је тврдио да након одбацивања оптужбе против њега, органи УНМИК-а нису вратили робу коју су конфисковали током истраге, како налаже закон, што је представљало повреду његовог права на имовину загарантованог чланом 1 Протокола бр. 1 ЕКЉП. Жалилац је био власник радње за продају муниције за лов. Његова имовина је одузета након што је покренута кривична истрага против њега; њему имовина никада није враћена, чак ни након окончања истраге, 2008. године. Након што је прегледала записе, Комисија је одлучила да не постоји основ у складу са применљивим законом по коме се привремено конфискована роба не би вратила жалиоцу након што је оптужба против њега одбачена. Дакле, УНМИК је прекршио његово право на имовину загарантовано чланом 1 Протокола бр. 1 ЕКЉП.
78. Комисија је морала да утврди да ли је жалиочево право на ефикасан правни лек, загарантовано чланом 13 ЕКЉП такође повређено. Жалилац је тврдио да током и након окончања истраге, он није имао ефикасан правни лек којим би прекинуо заплону. Комисија је приметила да не постоји механизам доступан жалиоцу који би му омогућио да тражи накнаду за противправна дела која су наводно починили судски органи. Комисија је стога закључила да је дошло до кршења члана 13 ЕКЉП. Видети случај *Морина*, мишљење ХРАП бр. 36/08 од 10. маја 2012. године.
79. У ситуацији у којој је, према Резолуцији бр. 1244 Савета безбедности Уједињених нација од 10. јуна 1999. године, успостављено међународно цивилно присуство како би се обезбедила привремена управа, „национални орган“ у смислу члана 13 ЕКЉП би неминовно морао бити орган успостављен од стране те међународне управе или бар под њеном контролом. Пошто је УНМИК основао КСИЗ, исти се сматра „националним органом“, у смислу члана 13 ЕКЉП. Видети случај *Декић и Морина*, предмети ХРАП бр. 36/09 и 37/09, одлука од 21. августа 2012.

7.2.6. Право на приступ јавној служби и право на ефикасан правни лек – члан 2 § 3 МСПП, у комбинацији са чланом 25(с) МСПП

80. У случају *Тачи*, Комисија је морала да одлучи да ли је дошло до повреде права жалиоца када није могао да правилно оспори његово снижење чина, суспензију и разрешење са дужности. Жалилац је био бивши командант Косовског заштитног корпуса (КЗК), чији је чин снижен и накнадно је суспендован 2001. године због озбиљног кршења релевантног закона, конкретно због давања неовлашћених изјава медијима о КЗК-у и за неовлашћено одсуство са посла. Непрецизираног датума 2001.

године, отпуштен је од стране Извршног одбора заједничке безбедности (ИОЗБ), који је у то време био највиши орган за координацију безбедности између УНМИК-а и КФОР-а. Према изјави жалиоца, дана 15. јула 2005. године, он је уложио жалбу против свог отпуштања преко свог ланца командовања, али није добио одговор до марта 2006, када му је жалба одбијена из процедуралних разлога. Он се на тај одговор жалио Врховном суду Косова, али је он такође одбио његову жалбу тврдећи да нема надлежност над предметом пошто ИОЗБ и КЗК имају имунитет од правне надлежности Врховног суда.

81. Након што је забележила да је жалиоцу наметнута дисциплинска казна без икаквих очигледних назнака да је обрађена пажња на његове примедбе у погледу оптужбе, Комисија је прегледала релевантну судску праксу Комитета за људска права УН-а и установила да дисциплинским поступком, који је довео до отпуштања жалиоца из КЗК-а, нису испоштовани захтеви основне процедуралне правичности. Дакле, поступком није испоштовано основно право жалиоца на приступ јавној служби, чиме је дошло до повреде члана 2 § 3 МСГПП у комбинацији са чланом 25(с) МСГПП. Комисија је такође установила да, иако је право на жалбу на отпуштање теоријски било отворено, и жалилац је искористио то право, његова жалба није довела до новог разматрања оптужби против њега. Комисија је сматрала да је недостатак поступања по жалби довео до пропуста да се испоштује фундаментално право жалиоца на ефикасан правни лек због нарушавања његовог права да се произвољно не отпушта из јавне службе.
82. У погледу жалиочеве жалбе Врховном суду, УНМИК је тврдио да је жалилац у сваком тренутку имао приступ правним лековима који су му били обезбеђени у различитим фазама поступка. Тиме што је уложио жалбу код Врховног суда, он је заправо искористио административне и правне лекове и није му забрањен приступ истим. Комисија се сложила са УНМИК-ом по овом питању и одлучила да тиме што је дао имунитет ИОЗБ-у и КЗК-у од надлежности судова на Косову, Врховни суд није извршио повреду права жалиоца на ефикасан правни лек. Комисија је изјавила да се „имунитет дат УНМИК-у и КФОР-у односи на поступке и пропусте који се могу приписати ИОЗБ-у и КЗК-у. Ова два органа директно су повезана са безбедносним питањима због којих су УНМИК и КФОР основани. Стога нема простора за било какво могуће одступање од принципа који се односе на имунитет Уједињених нација у вези са безбедносним питањима ...“ Видети случај *Тачи*, мишљење ХРАП бр. 13/08 од 12. септембра 2012. године.

8. Препоруке Комисије

83. Године 2012, Комисија је усвојила одређени број мишљења о меритуму у којима је утврдила кршења људских права за која је УНМИК био одговоран. Ове године, као и 2011, Комисија је установила да јој представља одређен проблем да одлучи које ће препоруке дати у ситуацијама где УНМИК више нема директан утицај на одлуке које се доносе на Косову. Као што је већ напоменуто, УНМИК више не може да измени прописе по потреби (односно, у сваком случају, чак и када би изменио релевантне прописе, више не би могао да обезбеди њихово спровођење) нити може да утиче на

косовске власти да исправе остале недостатке идентификоване од стране Комисије. Ова ситуација захтевала је од Комисије да буде свесна таквих ограничења при доношењу препорука које би имале благотворан утицај на ситуацију у погледу људских права жалилаца на које се тај проблем односи.

84. У неким случајевима Комисија је препоручила новчану и неновчану накнаду код повреде људских права (видети случај *Морина*, бр. 36/08, мишљење ХРАП од 10. маја 2012). У другим случајевима, Комисија би препоручила УНМИК-у да предузме одређене конкретне радње за поправљање ситуације да није чињенице да УНМИК више није у могућности да спроводи свој мандат према резолуцији 1244 Савета безбедности Уједињених нација након једностраног проглашења независности од стране косовских власти и накнадног развоја догађаја на терену. Увиђајући чињеницу да УНМИК више не може сâм да предузме кораке неопходне за поправљање ситуације, Комисија је препоручила да УНМИК подели мишљење са релевантним актерима како би подстакао даље радње. Комисија је употребила ову формулу у предмету *Лајовић и остали*, препоручивши да УНМИК „позове косовске власти да предузму све могуће кораке како би се обезбедило да о предметима жалилаца буде одлучено без одлагања“. Видети случај *Лајовић и остали*, предмет ХРАП бр. 09/08 и остали, мишљење од 9. јуна 2012.
85. У другим околностима, у случају *С. Ц.* (поменуто у §§ 68-70 горе у тексту), Комисија је установила да је УНМИК починио повреду члана 2 ЕКЉП, конкретно тако што није спровео адекватну и ефикасну истрагу отмице и убиства жалиоцевог супруга и сина. Ово је било прво мишљење код кога је Комисија установила ову озбиљну повреду. У овом случају, Комисија је обухватила опсежније репарације и дала препоруку УНМИК-у да прибави уверење да ће истражне радње бити настављене у складу са захтевима ефикасне истраге како је предвиђено чланом 2, да ће околности у вези са нестанком и убиством жртава бити утврђене и да ће починиоци бити доведени пред лице правде; жалилац и/или други блиски сродници треба да буду обавештени о том поступку и да добију увид у релевантну документацију, уколико је потребно. Комисија је такође дала препоруку да УНМИК јавно призна, у разумном року, одговорност у вези са својим пропустом да адекватно истражи нестанак и убиство жртава и јавно се извини жалиоцу и њеној породици у вези са тим. Комисија је дала препоруку и да УНМИК плати адекватну накнаду жалиоцу за моралну штету коју је претрпела због УНМИК-овог пропуста да спроведе ефикасну истрагу.
86. Комисија је такође дала препоруку да УНМИК предузме одговарајуће кораке, путем других повезаних ентитета УН-а који послују на Косову, локалних органа и невладиних организација, ради реализације потпуног и свеобухватног програма репарације, укључујући реституцију, надокнаду, рехабилитацију, сатисфакцију и гаранцију да се тако нешто више неће поновити за жртве из свих заједница које су претрпеле повреду људских права до које је дошло током и по завршетку конфликта на Косову. Најзад, Комисија је дала препоруку да УНМИК предузме одговарајуће кораке пред надлежним органима Уједињених нација, укључујући Генералног секретара УН-а, ка додељивању одговарајућих људских и финансијских ресурса како би се осигурало да Уједињене нације увек поштују међународне стандарде људских

права, укључујући и ситуације када обављају административне и извршне функције на некој територији, и како би се обезбедило ефикасно и независно надгледање; По први пут, Комисија је дала препоруке којима подстиче УНМИК да потражи систематске одговоре на повреду људских права. Комисија се нада да ће УНМИК на ово мишљење реаговати на прикладан начин.

87. У свакој жалби до данас у којој је Комисија пронашла кршење права, Комисија је препоручила да УНМИК предузме хитне и ефикасне мере за примену њених препорука и да обавести жалиоца и Комисију о даљем развоју предмета. Међутим, УНМИК-ова неинформисаност о спровођењу препорука Комисије постаје све више забрињавајућа.

9. Наставак изостанка јавног реаговања УНМИК-а на препоруке Комисије

88. Комисија бележи да је чланом 17.3 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12. предвиђено да СПГС има искључиво овлашћење и дискреционо право да одлучи да ли да предузме мере поводом закључака Комисије, док се чланом 17.4 захтева да одлуке СПГС-а „буду без одлагања објављене на енглеском, албанском и српском језику, на начин који обезбеђује њихову широку дистрибуираност и доступност“. Од 2010. године, УНМИК је издао 23 саопштења за јавност као одговор на 92 мишљења које је усвојила Комисија. То значи да је УНМИК дао само 6 јавних реакција на 66 мишљења Комисије која су донета 2011. и 2012. године, у којима је Комисија установила да постоје повреде људских права које се могу приписати УНМИК-у. У свом Годишњем извештају за 2011. годину, Комисија је изразила своју забринутост поводом УНМИК-овог недостатка јавне реакције на препоруке Комисије а у овом годишњем извештају Комисија понавља ту забринутост. Међутим, чини се да УНМИК-ово објављивање само 23 саопштења за јавност, и то само 6 у последње две године, показује невољност да се поступа у складу са овом Уредбом.
89. Комисија нема другог избора сем да замоли СПГС да обнови обавезе које УНМИК има према жалиоцима и широј јавности и да изда и објави свој одговор на закључке и препоруке Комисије. Као што је Комисија навела у свом Годишњем извештају за 2011. годину, без једне такве реакције свеукупност процеса који је предвиђен Уредбом УНМИК-а бр. 2006/12 не може се завршити. Даље, поред тога што је непотпун, процес постаје помало тајанствен и академски. Насупрот томе, уколико је комплетно судско извршавање заокружено, где Комисија разматра наводе о повреди људских права од стране УНМИК-а, издаје јавна мишљења о својим закључцима и даје препоруке праћене јавним одговором од стране УНМИК-а, овај процес би обезбедио одређену транспарентност и одговорност за поступања УНМИК-а. Ово би такође могло да постави стандард за будуће мисије УН-а. Када би УНМИК прихватио да заиста сноси одређену одговорност и сматрао да је прикладно да употреби своју ограничену, резервисану способност у покушају да исправи ове повреде, овакви исходи би требало да се саопште. Какво год да је УНМИК-ово уверење, Комисија подстиче ангажовање СПГС-а како са жалиоцима тако и са широм јавношћу.

90. Треба напоменути да су, у четири наврата када је СПГС заиста одговорио на препоруке Комисије у току 2012. године, ти одговори садржали исти шаблонски језик који је користио три године раније у одговору на случај *Кусић*, споменут у § 43, горе у тексту.¹⁵ На пример, у случају Фелеги, где је Комисија дала препоруку за накнаду због неразумног одлагања судског поступка, што чини повреду члана 6 ЕКЉП, у новембру 2012. СПГС је изјавио;

„У односу на препоруку Комисије да се пружи адекватна накнада Жалиоцима, Комисија је свесна чињенице да тренутна упутства Генералне скупштине Уједињених нација о накнадама не дозвољавају Организацији Уједињених нација и њеним мисијама да плаћају накнаде осим за материјалну штету или физичку повреду. УНМИК стога није у позицији да исплати надокнаду за кршење људских права до ког је можда дошло у овим случајевима. УНМИК ће наставити да скреће пажњу Генералној скупштини Уједињених нација на потребу за разматрањем тренутних правила о накнади, која искључују плаћање накнаде за нематеријалну штету.“

91. Ако је УНМИК захтевао разматрање правила о накнади УН-а, како би исправио овај недостатак у оквиру компензационе шеме УН-а, Комисија није обавештена о томе. Комисија понавља своја очекивања да УНМИК преузме ову важну ствар у оквиру УН-а са одговарајућим полетом у наредној години.

¹⁵ Више информација о овом одговору УНМИК-а прочитајте у Годишњем извештају Комисије за 2010. годину, § 122 *et seq.*, који је доступан на страници <http://www.unmikonline.org/hrap/Eng/Pages/Annual-Report.aspx>.

10. Додаци

Додатак А: Уредба УНМИК-а бр. 2006/12 о оснивању Саветодавне комисије за људска права од 23. марта 2006. године

Додатак Б: Административно наређење УНМИК-а бр. 2009/1, за спровођење Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12 о оснивању Саветодавне комисије за људска права од 17. октобра 2009. године

Додатак Ц: Статистичка табела ХРАП-а

Додатак Д: Одлуке и мишљења ХРАП-а објављена у току 2012. године

Додатак Е: Жалбе пред ХРАП-ом примљене по години

Додатак Ф: Закључени предмети ХРАП-а (неприхватљиви или мишљење о меритуму) по години

Додатак Г: Скраћенице и акроними

Додатак А:

UNITED NATIONS
United Nations Interim
Administration Mission in
Kosovo



УНМИК

NATIONS UNIES
Mission d'Administration
Intérimaire des Nations
Unies au
Kosovo

УНМИК/УР/2006/12
23. март 2006. године

УРЕДБА БР. 2006/12

О ОСНИВАЊУ САВЕТОДАВНЕ КОМИСИЈЕ ЗА ЉУДСКА ПРАВА

Специјални представник Генералног секретара (СПГС),

Сходно овлашћењима која су му дата Резолуцијом 1244 (1999) Савета безбедности Уједињених нација од 10. јуна 1999. године,

Узимајући у обзир измењену и допуњену Уредбу Привремене управе мисије Уједињених нација на Косову (УНМИК) бр. 1999/1 од 25. јула 1999. године о овлашћењима Привремене управе на Косову,

За потребе установљења Саветодавне комисије за људска права као привременог тела, у току трајања мандата УНМИК-а, које испитује наводна кршења људских права од стране УНМИК-а,

Овим доноси следећу Уредбу:

ПОГЛАВЉЕ 1: Оснивање и надлежност Саветодавне комисије за људска права

Члан 1

Оснивање Саветодавне комисије за људска права

1.1 Овим се оснива Саветодавна комисија за људска права (Саветодавна комисија).

1.2 Саветодавна комисија испитује жалбе било којег лица или групе појединаца који тврде да су жртве кршења људских права од стране УНМИК-а, на начин наведен у једном или више следећих инструмената:

(a) Универзалној декларацији о људским правима од 10. децембра 1948. године;

(b) Европској конвенцији за заштиту људских права и основних слобода од 4. новембра 1950. године са пратећим протоколима;

(c) Међународном споразуму о грађанским и политичким правима од 16. децембра 1966. године са пратећим протоколима;

(d) Међународном споразуму о економским, социјалним и културним правима од 16. децембра 1966. године;

(e) Конвенцији о елиминисању свих облика расне дискриминације од 21. децембра 1965. године;

(f) Конвенцији о елиминисању свих облика дискриминације жена од 17. децембра 1979. године;

(g) Конвенцији против мучења и другог окрутног, нечовечног или понижавајућег поступања или кажњавања од 17. децембра 1984. године, и

(h) Конвенцији о правима детета од 20. децембра 1989. године.

1.3 По завршетку испитивања жалбе, Саветодавна комисија подноси своје закључке Специјалном представнику Генералног секретара. Закључци Саветодавне комисије, који могу да укључују препоруке, имају саветодавну природу.

Члан 2

Временска и територијална надлежност

Саветодавна комисија је надлежна за целу територију Косова и за жалбе које се односе на наводна кршења људских права која су се десила после 23. априла 2005. године, или која произилазе из чињеница које су настале пре овог датума, када те чињенице доводе до настављања кршења људских права.

Члан 3

Критеријуми прихватљивости

3.1 Саветодавна комисија може да се бави неким питањем тек након што утврди да су сви други расположиви начини за разматрање наведеног кршења искоришћени, а у року од шест месеци од дана доношења коначне одлуке.

3.2 Саветодавна комисија не узима у обзир жалбу која је:

(a) анонимна; или

(b) суштински иста као и предмет који је Саветодавна комисија већ испитала, при чему жалба не садржи нове релевантне информације.

3.3 Саветодавна комисија проглашава неприхватљивом било коју жалбу за коју сматра да је некомпатибилна са људским правима изнетим у једном или више инструмената наведених у горњем члану 1.2, да је очигледно неоснована, или да злоупотребљава право на жалбу.

ПОГЛАВЉЕ 2: Састав и статус Саветодавне комисије за људска права

Члан 4 Седиште и састав

4.1 Седиште Саветодавне комисије је у Приштини.

4.2 Саветодавна комисија се састоји од три члана, од којих је један председавајући Комисије. Најмање један члан Саветодавне комисије мора да буде жена.

4.3 Чланови Саветодавне комисије су међународни правници високог моралног кредибилитета, непристрасности и интегритета са исказаном стручношћу у области људских права, посебно у европском систему.

Члан 5 Наименовање чланова

5.1 Специјални представник Генералног секретара именује чланове Саветодавне комисије на предлог председника Европског суда за људска права.

5.2 Чланови бивају наименовани за период од две године¹⁶. Наименовање може да буде продужено за наредне периоде од две године.

Члан 6 Заклетва или свечана изјава

По наименовању, сваки члан Саветодавне комисије мора да потпише следећу изјаву у присуству Специјалног представника Генералног секретара или лица које он/она одреди:

„Овим свечано изјављујем:

Да ћу се приликом вршења своје функције све време држати закона и да ћу поступати у складу са највишим стандардима

¹⁶ Уредбом бр. 2007/3 од 12. јануара 2007. године, мандат чланова Комисије скраћен је на годину дана, с тим што се може обновити.

професионализма и уз највеће поштовање достојанства функције и дужности које су ми поверене.

У вршењу својих дужности, све време ћу се држати највишег нивоа међународно признатих стандарда људских права, укључујући оне који су садржани у принципима Универзалне декларације о људским правима, Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода са пратећим протоколима, Међународног споразума о грађанским и политичким правима са пратећим протоколима, Међународног споразума о економским, социјалним и културним правима, Конвенције о елиминисању свих облика расне дискриминације, Конвенције о елиминисању свих облика дискриминације према женама, Конвенције против мучења и другог окрутног, нечовечног или понижавајућег поступања или кажњавања и Конвенције о правима детета.“

Члан 7

Имунитет и неприкосновеност

7.1 Просторије које користи Саветодавна комисија су неприкосновене. Архива, досијеи, документи, дописи, имовина, средства и актива Саветодавне комисије, било где да се налазе и било ко да их поседује, неприкосновени су и поседују имунитет од претреса, заплене, реквизиције, конфискације, експропријације или било ког другог облика мешања, било да се ради о извршном, административном, судском или законодавном поступку.

7.2 Чланови Саветодавне комисије имају исти имунитет као и особље УНМИК-а према члановима 3.3 и 3.4 Уредбе УНМИК-а бр. 2000/47 о статусу, привилегијама и имунитету КФОР-а, УНМИК-а и њиховог особља на Косову.

7.3 Генерални секретар има право и дужност да укине имунитет члана Саветодавне комисије у било ком случају у којем би, по његовом мишљењу, имунитет спречио спровођење правде, при чему он може да буде укинут без штете по интересе УНМИК-а.

Члан 8

Финансијски и људски ресурси

Биће извршени одговарајући аранжмани да би се обезбедило ефикасно функционисање Саветодавне комисије обезбеђивањем потребних финансијских и људских ресурса.

Члан 9

Секретаријат

Стални секретаријат пружа услуге Саветодавној комисији.

ПОГЛАВЉЕ 3: Поступак пред Саветодавном комисијом за људска права

Члан 10

Подношење жалби и представници по службеној дужности

- 10.1 Жалба мора да буде поднета Саветодавној комисији у писаном облику.
- 10.2 Жалбу може да поднесе жалилац или, у име жалиоца, члан породице, невладина организација или синдикат.
- 10.3 У случају неподношења жалбе сходно члану 10.2, Саветодавна комисија може да наменује одговарајуће лице, као представника по службеној дужности, које подноси жалбу и поступа у име наводне жртве или жртава у поступку утврђеном овим Поглављем, ако Саветодавна комисија има поуздане информације да је дошло до повреде људских права.
- 10.4 Након што представник по службеној дужности поднесе молбу, Саветодавна комисија може да прекине поступак на основу члана 10.3 ако наводна жртва или жртве не желе да поступак буде настављен или ако наставак поступка из неког другог разлога није у јавном интересу.
- 10.5 На подношење жалби не плаћа се такса.

Члан 11

Писани поднесци

- 11.1 Жалба мора да садржи све релевантне чињенице на којима је засновано наводно кршење људских права. Документован доказ може да буде дат у прилогу жалби.
- 11.2 По пријему жалбе, Саветодавна комисија утврђује да ли је жалба прихватљива. Ако на основу информација садржаних у жалби то не може да буде утврђено, Саветодавна комисија захтева додатне информације од подносиоца жалбе. Ако Саветодавна комисија утврди да је жалба неприхватљива, она доноси одлуку којом одбија жалбу.
- 11.3 Након што утврди да је жалба прихватљива, Саветодавна комисија упућује жалбу Специјалном представнику Генералног секретара како би био добијен одговор на жалбу у име УНМИК-а. Тај одговор мора да буде достављен Саветодавној комисији у року од двадесет (20) дана од дана кад је Специјални представник Генералног секретара примио жалбу.
- 11.4 Комисија може да захтева од жалиоца и УНМИК-а да поднесу накнадне писане поднеске у одређеном периоду, ако су такви поднесци у интересу правде.

Члан 12
Поверљивост преписке

12.1 Преписка између Саветодавне комисије и жалиоца или лица које поступа у његово/њено име је поверљиве природе.

12.2 Поверљивост преписке прописана чланом 12.1 мора да буде у потпуности примењена кад се жалилац или лице које поступа у његово/њено име налази у притвору.

Члан 13
Учешће пријатеља суда и омбудсмана

13.1 Саветодавна комисија може, кад је то у интересу правде, да позове

(a) пријатеља суда да поднесе писане примедбе; и

(b) омбудсмана да поднесе писане примедбе ако се омбудсман већ бави тим предметом.

13.2 Подношење писаних примедби од стране омбудсмана не доводи у питање овлашћења, одговорности и обавезе омбудсмана на основу важећег закона.

Члан 14
Усмене расправе

Кад је то у интересу правде, Саветодавна комисија одржава усмене расправе.

Члан 15
Захтеви за појављивање лица или за достављање списка

15.1 Саветодавна комисија може да затражи појављивање било којег лица, укључујући особље УНМИК-а, или достављање било којег списка, укључујући досијеа и документацију коју поседује УНМИК, а која може да буде релевантна за жалбу.

15.2 Специјални представник Генералног секретара сарађује са Саветодавном комисијом и пружа јој неопходну помоћ у извршавању надлежности и овлашћења, укључујући, нарочито, обелодањивање списка и информација релевантних за жалбу.

15.3 Захтеви за појављивање особља УНМИК-а или за достављање списка Уједињених нација морају да буду поднети Специјалном представнику Генералног секретара. При одлучивању да ли да прихвати такве захтеве, Специјални

представник Генералног секретара узима у обзир интересе правде, промовисање људских права и интересе УНМИК-а и Уједињених нација у целини.

Члан 16

Јавне расправе и приступ документацији депонованој код Саветодавне комисије

16.1 Расправе Саветодавне комисије су јавне, осим ако Саветодавна комисија у изузетним околностима одлучи другачије.

16.2 Након одобрења Саветодавне комисије, документација депонована код Саветодавне комисије за људска права може да буде стављена на располагање лицу које има легитиман интерес у том предмету, као одговор на писани захтев.

Члан 17

Закључци и препоруке Саветодавне комисије

17.1 Саветодавна комисија доноси закључке о кршењу људских права и, ако је потребно, даје препоруке. Такви закључци и било које препоруке Саветодавне комисије морају да буду достављени Специјалном представнику Генералног секретара.

17.2 Закључци и препоруке Саветодавне комисије морају одмах да буду објављени на енглеском, албанском и српском језику, на начин који обезбеђује широку дистрибуираност и доступност информација.

17.3 Специјални представник Генералног секретара има искључиво овлашћење и дискреционо право да одлучи да ли да поступи на основу закључака Саветодавне комисије.

17.4 Одлуке Специјалног представника Генералног секретара морају одмах да буду објављене на енглеском, албанском и српском језику, на начин који обезбеђује широку дистрибуираност и доступност информација.

Члан 18

Пословник

18.1 Саветодавна комисија усваја пословник о раду. Пословником могу да буду додељена овлашћења и одговорности Секретаријату Саветодавне комисије.

18.2 Након што га Саветодавна комисија усвоји, Пословник мора одмах да буде објављен на енглеском, албанском и српском језику, на начин који обезбеђује широку дистрибуираност и доступност информација.

ПОГЛАВЉЕ 4: Завршне одредбе

Члан 19 Спровођење

Специјални представник Генералног секретара може да донесе било која административна наређења потребна за спровођење ове Уредбе.

Члан 20 Важећи закон

Ова уредба има предност над било којом одредбом важећег закона која није у сагласности с њом.

Члан 21 Ступање на снагу

Ова уредба ступа на снагу 23. марта 2006. године, изузев члана 10 који постаје пуноважан 23. априла 2006. године.

Сорен Јесен-Петерсен
Специјални представник Генералног секретара

Додатак Б:

UNITED NATIONS
United Nations Interim
Administration Mission in
Kosovo



УНМИК

NATIONS UNIES
Mission d'Administration
Intérimaire des Nations
Unies au
Kosovo

УНМИК/УР/2009/1
17. октобар 2009. године

АДМИНИСТРАТИВНО НАРЕЂЕЊЕ БР. 2009/1

ЗА СПРОВОЂЕЊЕ УРЕДБЕ УНМИК БР. 2006/12 О ОСНИВАЊУ САВЕТОДАВНЕ КОМИСИЈЕ ЗА ЉУДСКА ПРАВА

Специјални представник Генералног секретара (СПГС),

Сагласно овлашћењима која су му дата на основу члана 19 Уредбе Привремене управе мисије Уједињених нација бр. 2006/12 од 23. марта 2006. године о установљењу Саветодавне комисије за људска права, која је измењена и допуњена Уредбом УНМИК-а 2007/3 од 12. јануара 2007. године (Уредба),

Узимајући у обзир Пословник од 5. фебруара 2008. године, који је Саветодавна комисија усвојила сагласно члану 18 Уредбе,

У циљу појашњења карактера и околности поступака за вођење јавних расправа и разматрања прихватљивости жалби од стране Саветодавне комисије за људска права и одређивања рокова за подношење жалби овој Комисији, с обзиром на умањену способност УНМИК-а да ефективно спроводи извршна овлашћења у свим областима из којих проистичу предмети жалби о повредама људских права,

Овим доноси следеће административно наређење:

Члан 1 Јавне расправе

1.1 Јавне расправе Саветодавне комисије за људска права (Саветодавна комисија) морају да буду вођене на начин и у окружењу које омогућава да јасан осећај да поступак нема карактер супротстављања страна буде пренесен свим учесницима и широј јавности, укључујући и медије у случају кад Саветодавна комисија дозволи њихово присуство.

1.2 Током јавних расправа, подносиоцима жалби или њиховим заступницима дозвољено је да дају изјаву у којој сажето износе наводе о повреди људских

права, као што су изнети у писаним поднесцима Саветодавној комисији. Током јавних расправа, Саветодавна комисија поставља она питања странама у поступку или њиховим заступницима којима се објашњава чињенична заснованост жалбе и која су Саветодавној комисији неопходна да у потпуности процени наводе о повреди људских права који су јој предочени.

1.3 Место одржавања и распоред седења за јавне расправе које води Саветодавна комисија морају да буду у складу са не-противничком природом поступка.

Члан 2

Питања прихватљивости

2.1 У било којој фази поступка пред Саветодавном комисијом по жалби везаној за повреду људских права, Саветодавна комисија мора да размотри сва питања која се односе на прихватљивост жалбе пре разматрања меритума.

2.2 Свака жалба која је, или може у будућности да постане, предмет процеса или поступка УН поводом тужбених захтева трећих страна, на основу члана 7 измењене и допуњене Уредбе УНМИК бр. 2000/47 о статусу, привилегијама и имунитету КФОР-а и УНМИК-а и њиховог особља на Косову од 18. августа 2000. године, сматра се неприхватљивом из разлога што су процес УН поводом тужбених захтева трећих страна и поступак на основу члана 7 Уредбе бр. 2000/47 расположиви начини разматрања жалби сходно члану 3.1 Уредбе.

2.3 Коментари о меритуму наводне повреде људских права износе се тек након што Саветодавна комисија заврши своје већање о тој жалби и одлучи о њеној прихватљивости. Уколико питања прихватљивости жалбе буду покренута у било ком тренутку након што Саветодавна комисија донесе одлуку о прихватљивости жалбе и започне разматрање о меритуму, Саветодавна комисија је дужна да прекине своје већање о меритуму све док питање о прихватљивости жалбе не буде у целости поново разматрано и изнова решено.

2.4 Након нове одлуке о прихватљивости, Саветодавна комисија упућује ту нову одлуку Специјалном представнику Генералног секретара у циљу добијања даљих коментара о жалби.

Члан 3

Наименовање и оставка чланова Комисије

3.1 Председник Европског суда за људска права, након што прими захтев Специјалног представника Генералног секретара, предлаже, у складу с важећим правилима УН о набавкама, довољан број погодних кандидата за наименовање сходно члану 5 измењене и допуњене УНМИК/УР/2006/12. Уколико УНМИК не добије ниједан предлог или прими недовољан број предлога у року од месец дана

од слања захтева, Специјални представник Генералног секретара може да изврши неопходна наименовања без траженог предлога, након консултација са одговарајућим међународним органима за питања људских права.

3.2 У случају да један или више чланова Саветодавне комисије поднесе оставку, Комисија не доноси одлуке док не буду извршена нова наименовања која ће Комисији омогућити да достигне свој прописани број чланова.

Члан 4

Публикације Саветодавне комисије

Све публикације, објаве и саопштења за штампу Саветодавне комисије објављују се посредством УНМИК-ове Канцеларије портпарола и јавног информисања, која је дужна да Саветодавној комисији помогне кад је реч о њеним званичним саопштењима о свим питањима.

Члан 5

Крајњи датум за подношење жалби

Без обзира на члан 3.1 Уредбе УНМИК бр. 2006/12 о установљењу Саветодавне комисије за људска права, ниједна жалба Саветодавној комисији није прихватљива ако ју је Секретаријат Саветодавне комисије примио након 31. марта 2010. године.

Члан 6

Ступање на снагу

Ово административно наређење ступа на снагу 17. октобра 2009. године и важи за све жалбе поднете Саветодавној комисији, укључујући оне које су на чекању пред Саветодавном комисијом.

Ламберто Занијер
Специјални представник Генералног секретара

Додатак Ц:

Предмети, дописи и одлуке ХРАП-а (од 31. децембра 2012)									
Предмети	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Укупно	
Примљени	3	12	69	353	90 ¹⁷	-	-	527	
Закључени	0	0	18	11	35 ¹⁸	98	95	257	
Нерешени	3	15	66	407	459	362	270	270	
Дописи	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Укупно	
Послати СПГС-у	0	0	30	71	60	117	73	351	
Одговори СПГС-а	0	0	18	75	30	100	104	327	
Одговори који се очекују од СПГС-а	0	0	12	8	38	55	24	24	
Одлуке по типу	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Укупно	
Укупно	0	0	32	26	84	213	270	625	
Одлуке о прихватљивости	0	0	28	22	56	164	238	508	
Одлуке о делимичној прихватљивости	0	0	2	0	1	0	0	3	
Уклањање са листе предмета	0	0	0	3	5	2	6	16	
Мишљења о меритуму	0	0	1	0	22	46	23	92	
Делимична мишљења о меритуму	0	0	0	1	0	0	0	1	
Одлуке о ревизији и поновном покретању	0	0	1	0	0	1	3	5	
Одлуке по закључку	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Укупно	
Одлуке	Прихватљиве	0	0	11	2	16	63	112	204
	Делимично прихватљиве	0	0	2	9	25	51	60	147 ¹⁹
	Неприхватљиве	0	0	17	8	10	50	66	151
Мишљења: Повреда	0	0	1	0	21	45	21	88	
Мишљења: Нема повреде	0	0	0	1	1	1	2	5 ²⁰	
Захтеви за ревизију:	Одбијени	0	0	1	0	0	1	1	3
	Прихваћен и	0	0	0	0	0	0	2	2

¹⁷ Након прегледа Комисије, предмет бр. 25/10 је подељен на два предмета (нови предмет бр. 90/10).

¹⁸ Предмети бр. 04/07 и 26/08, који су претходно проглашени неприхватљивим у 2010. години, поново су отворени од стране Комисије.

¹⁹ Три од њих, две из 2008. и једна из 2010. године, представљају одлуке о делимичној прихватљивости.

²⁰ Једна од њих је делимично мишљење о меритуму.

Додатак Д: Одлуке и мишљења ХРАП-а издати током 2012. (по хронолошком редоследу)

Одлуке – Прихватљиве:

1. Драгица Мајсторовић и Славица Стевановић, 42/09 и 128/09 – одлука од 17. фебруара 2012.
2. Златибор Љушић и Зоран Љушић, 70/09 и 108/09 – одлука од 17. фебруара 2012.
3. Радивоје Радисављевић, 156/09 – одлука од 17. фебруара 2012.
4. Ивица Марковић, 06/10 – одлука од 19. фебруара 2012.
5. М. С, 110/09 – одлука од 16. марта 2012.
6. Милисав Гогоић, 135/09 – одлука од 16. марта 2012.
7. Радојка Шћекић, 212/09 – одлука од 16. марта 2012.
8. Петар Јовичић, 233/09 – одлука од 17. марта 2012.
9. Лука Анђелковић, 277/09 – одлука од 5. априла 2012.
10. Стеван Симовић, 246/09 – одлука од 6. априла 2012.
11. Снежана Симоновић, 258/09 – одлука од 10. маја 2012.
12. Жаклина Фолић и остали, 58/09, 59/09, 60/09, 62/09, 215/09 и 217/09 – одлука од 10. маја 2012.
13. Србољуб Митић и остали, 63/09, 64/09, 65/09, 66/09, 109/09, 113/09, 162/09, 300/09 и 301/09 – одлука од 10. маја 2012.
14. Росанда Кабаиш, 78/98 – одлука од 11. маја 2012.
15. Недељка Кљаић, 80/09 – одлука од 10. маја 2012.
16. Ката Јовановић, 84/09 – одлука од 11. маја 2012.
17. Милуша Јошановић, 124/09 – одлука од 10. маја 2012.
18. Живка Чунгуровић, 131/09 – одлука од 10. маја 2012.
19. Марко Марковић, 142/09 – одлука од 11. маја 2012.
20. Славица Зоговић, 152/09 – одлука од 10. маја 2012.
21. Момир Миленковић, 176/09 – одлука од 10. маја 2012.
22. Радмила Марковић, 214/09 – одлука од 11. маја 2012.
23. Драгиња Вујачић, 226/09 – одлука од 11. маја 2012.
24. Благица Ничић, 228/09 – одлука од 10. маја 2012.
25. Раза Шала, 243/09 – одлука од 11. маја 2012.
26. Весна Челић, 260/09 – одлука од 11. маја 2012.
27. Јеремија Шуљинић, 276/09 – одлука од 11. маја 2012.
28. Момчило Воштић, 279/09 – одлука од 10. маја 2012.
29. Милорад Андрејевић, 282/09 – одлука од 10. маја 2012.
30. Сузана Љумовић, 285/09 – одлука од 10. маја 2012.
31. Небојша Грујић, 287/09 – одлука од 10. маја 2012.
32. Душица Стојковић, 290/09 – одлука од 10. маја 2012.
33. Зорица Станковић, 304/09 – одлука од 10. маја 2012.
34. Стана Поповић, 56/09 – одлука од 22. маја 2012.
35. Бојана Лазић, 261/09 – одлука од 9. јуна 2009.
36. П. С, 48/09 – одлука од 9. јуна 2012.
37. Лела Николић, 72-76/09 – одлука од 21. јуна 2012.
38. Љубомир Аритонович, 136/09 – одлука од 9. јуна 2012.
39. Сава Јовановић, 213/09 – одлука од 9. јуна 2012.
40. Слободанка Спасић и остали, 221/09, 273/09 и 336/09 – одлука од 9. јуна 2012.

41. *Мира Булатовић*, 275/09 – одлука од 9. јуна 2012.
42. *Р. А*, 41/09 – одлука од 21. августа 2012.
43. *Живанка Патрногић и Весна Војновић*, 143/09 и 247/09 – одлука од 21. августа 2012.
44. *Љиљана Митровић и остали* 144/09, 158/09, 209/09 и 210/09 – одлука од 23. августа 2012.
45. *Гордана Буцало и остали* 148/09, 150/09, 151/09, 161/09 – одлука од 23. августа 2012.
46. *Соња Корићанин*, 167/09, 174/09, 175/09 – одлука од 23. августа 2012.
47. *Снежана Миленковић и Момчило Миленковић*, 168/09, 169/09, 312/09 – одлука од 17. августа 2012.
48. *Гордана Јанићиевић*, 216/09 – одлука од 17. августа 2012.
49. *Ранко Јањић*, 220/09 – одлука од 17. августа 2012.
50. *Векослав Ристић*, 224/09 и 225/09 – одлука од 23. августа 2012.
51. *З. Б*, 229/09 – одлука од 17. августа 2012.
52. *Д. Ш*, 244/09 – одлука од 23. августа 2012.
53. *Предраг Јоксимовић*, 283/09 – одлука од 23. августа 2012.
54. *Марија Стевановић*, 289/09 – одлука од 23. августа 2012.
55. *Божидар Јовановић и остали* 293/09 – одлука од 21. августа 2012.
56. *Верица Илић*, 303/09 – одлука од 23. августа 2012.
57. *Будимир Маслар*, 333/09 – одлука од 17. августа 2012.
58. *Ру. Р*, 340/09 – одлука од 17. августа 2012.
59. *Александар и Љубинка Марковић*, 91/09 и 338/09 – одлука од 12. септембра 2012.
60. *Гаврило Милосављевић*, 163/09 – одлука од 12. септембра 2012.
61. *Верица Пекић*, 15/10 – одлука од 12. септембра 2012.
62. *Слађана Ремшићтар*, 245/09 – одлука од 26. септембра 2012.
63. *Душанка Трифуновић*, 297/09 – одлука од 26. септембра 2012.
64. *Радоје Ђуричић*, 104/09 и 159/09 – одлука од 26. септембра 2012.
65. *Спеса Марковић*, 227/09 – одлука од 26. септембра 2012.
66. *Радомир Пантовић*, 239/09 – одлука од 26. септембра 2012.
67. *Биљана Кузмановић*, 262/09 – одлука од 26. септембра 2012.
68. *Слободан Шкрипац*, 266/09 – одлука од 26. септембра 2012.
69. *Милијана Вуксановић*, 270/09 – одлука од 26. септембра 2012.
70. *Недељко Ивковић*, 281/09 – одлука од 26. септембра 2012.
71. *Љубинко Васић и Малина Вукић*, 291/09 и 292/09 – одлука од 26. септембра 2012.
72. *Богољуб Шмигић*, 264/09 и 265/09 – одлука од 21. новембра 2012.
73. *Ранко Миленковић*, 255/09 – одлука од 21. новембра 2012.
74. *Драгомир Јелић*, 288/09 – одлука од 6. децембра 2012.
75. *Златана Милановић*, 339/09 – одлука од 6. децембра 2012.

Одлуке – делимично прихватљиве:

1. *Божидарка Фелеги*, 32/08 – одлука од 20. јануара 2012.
2. *Олга Лајовић*, 09/08 – одлука од 19. фебруара 2012.
3. *Влаинка Ристић*, 269/09 – одлука од 17. фебруара 2012.
4. *Драгиша Ђурашковић*, 41/08 – одлука од 16. марта 2012.
5. *Светлана Маринковић*, 203/09 – одлука од 16. марта 2012.

6. *Весна Антић, 100/09* – одлука од 15. априла 2012.
7. *Радмила Томић, 160/09* – одлука од 5. априла 2012.
8. *М. С. и остали, 122/09, 157/09, 184/09, 192/09, 193/09, 202/09, 204/09, 337/09, 347/09, 348/09 и 66/10* – одлука од 5. априла 2012.
9. *Дијана Живковић, 71/09* – одлука од 10. маја 2012.
10. *Анка Цвијановић, 170/09* – одлука од 11. маја 2012.
11. *Ненад Младеновић, 171/09* – одлука од 11. маја 2012.
12. *Оливера Будимир, 219/09* – одлука од 11. маја 2012.
13. *Марија Лалић, 31/08* – одлука од 10. јуна 2012.
14. *Десанка Станишић и Зоран Станишић, 34/08* – одлука од 21. јуна 2012.
15. *Мухарем Ибрај, 14/09, 15/09, 18/09, 19/09, 20/09* – одлука од 9. јуна 2012.
16. *Звонимир Ристић, 10/08* – одлука од 22. августа 2012.
17. *Богољуб Костић и остали 111/09, 117/09, 178/09, 179/09, 180/09, 230/09, 231/09, 232/09, 240/09, 241/09, 253/09, 254/09, 263/09, 284/09 и 286/09* – одлука од 17. августа 2012.
18. *Б. К, 85/10* – одлука од 22. августа 2012.
19. *Будимирка Мирић и остали, 68/09, 83/09, 235/09, 236/09 и 256/09* – одлука од 17. августа 2012.
20. *Лидија Миленковић, 153/09 и 181/09* – одлука од 17. августа 2012.
21. *Станоје Ристић, 343/09 и 344/09, Група XXXI* – одлука од 17. августа 2012.
22. *Петра Костић, 194/09* – одлука од 16. септембра 2012.
23. *Кенан Челић и Енвер Фазлија, 51/09 и 53/09* – одлука од 26. септембра 2012.
24. *Невенка Ристић, 319/09* – одлука од 26. септембра 2012.
25. *Т. П, 88/09* – одлука од 27. септембра 2012.
26. *Владимир Манохин, 27/09* – одлука од 6. децембра 2012.
27. *Снежана Марковић, 349/09* – одлука од 6. децембра 2012.

Одлуке – неприхватљиве:

1. *Дане Трбовић, 10/10* – одлука од 20. јануара 2012.
2. *Новица Јовановић и остали, 28/10, 70/10, 73/10, 76/10 и 77/10* – одлука од 20. јануара 2012.
3. *Томислав Јовановић, 53/10* – одлука од 20. јануара 2012.
4. *Ненад Миленковић, 23/10* – одлука од 17. фебруара 2012.
5. *Славиша Добросављевић и остали, 26/10, 39/10 и 83/10* – одлука од 17. фебруара 2012.
6. *Драган Стојановић и остали, 27/10, 41/10, 44/10 и 46/10* – одлука од 17. фебруара 2012.
7. *Милутин Бојковић, 42/10* – одлука од 17. фебруара 2012.
8. *Небојша Кошанин, 52/10* – одлука од 17. фебруара 2012.
9. *Јаворка Милићевић, 346/09* – одлука од 16. марта 2012.
10. *Весна Бојковић, 40/10* – одлука од 16. марта 2012.
11. *Зурап Ибрахими, 86/10* – одлука од 16. марта 2012.
12. *Славица Димић, 87/10* – одлука од 16. марта 2012.
13. *Љиљана Шљивић-Ђеанић, 197/09* – одлука од 5. априла 2012.
14. *Нада Младеновић, 61/10* – одлука од 6. априла 2012.
15. *Бајрам Бутаја, 82/10* – одлука од 6. априла 2012.

16. Драган Калаба, 84/10 – одлука од 6. априла 2012.
17. Р. Ш, 82/09 – одлука од 11. маја 2012.
18. Радмила Марковић, 187/09 – одлука од 11. маја 2012.
19. Веска Мајмаревић, 324/09 – одлука од 10. маја 2012.
20. Зорица Бојковић, 79/10 и Дејан Бојковић, 80/09 – одлука од 11. маја 2012.
21. Светислав и Стана Крстић, 49/08 и 50/08 – одлука од 9. јуна 2012.
22. Линда д.о.о, 45/08 – одлука од 22. августа 2012.
23. Радослав Декић и Цевахире Морина, 36/09 и 37/09 – одлука од 21. августа 2012.
24. Фаик Јашари, 119/09 – одлука од 17. августа 2012.
25. Драгомир Јелић, 185/09 – одлука од 17. августа 2012.
26. Златибор Љушић, 196/09 – одлука од 17. августа 2012.
27. Божидарка Буха, 243/09 – одлука од 17. августа 2012.
28. Мира Булатовић, 274/09 – одлука од 22. августа 2012.
29. Х. Х, 295/09 – одлука од 17. августа 2012.
30. Милош Јокић, 322/09 – одлука од 22. августа 2012.
31. М. Н, 01/10 – одлука од 22. августа 2012.
32. Флорије Первизај, 12/10 – одлука од 17. августа 2012.
33. Чедомила Радовић, 19/10 – одлука од 22. августа 2012.
34. Д. В, 24/10 – одлука од 17. августа 2012.
35. Љ. Н, 89/10 – одлука од 22. августа 2012.
36. Исмет и Бахри Хоџа, 306/09 — одлука од 12. септембра 2012.
37. Надица Војновић, 29/09 – одлука од 26. септембра 2012.
38. Н. Л, 298/09 – одлука од 26. септембра 2012.
39. Душанка Додић, 90/10 – одлука од 26. септембра 2012.
40. Урош Бараћ, 149/09 – одлука од 1. октобра 2012.
41. Биљана Кузмановић, 195/09 – одлука од 21. новембра 2012.
42. Верица Нићетић, 199/09 – одлука од 21. новембра 2012.
43. Ката Јовановић, 200/09 – одлука од 21. новембра 2012.
44. Ђурђана Лазић, 201/09 – одлука од 21. новембра 2012.
45. Осман Рамадани и остали, 307/09 и 309/09 – одлука од 21. новембра 2012.
46. Душанка Додић, 25/10 – одлука од 21. новембра 2012.
47. Б. Д, 129/09 – одлука од 6. децембра 2012.
48. Верица Томановић, 191/09 – одлука од 6. децембра 2012.
49. Велибор Јокић, 323/09 – одлука од 6. децембра 2012.
50. Катарина Арсић, 18/10 – одлука од 6. децембра 2012.
51. Славица Димић и Иван Ђошић, 56/10 и 60/10 – одлука од 6. децембра 2012.
52. НТП Бујари (АС Петрол), 311/09 – одлука од 6. децембра 2012.
53. Јасмина Аџић, 75/10 – одлука од 6. децембра 2012.

Одлуке које треба избрисати:

1. Владимир Шћепановић, 271/09 – одлука од 17. фебруара 2012.
2. Радомир Пантовић, 188/09 – одлука од 16. марта 2012.
3. Радомир Пантовић, 189/09 – одлука од 16. марта 2012.
4. Радојка Шћекић, 211/09 – одлука од 16. марта 2012.
5. Ангелина Костић, 134/09 и 259/09 – одлука од 17. августа 2012.

Одлуке по захтеву за поновно покретање поступка:

1. *Мон Балај и остали, 04/07* – одлука да се поново покрене поступак, одобрена, усвојена 11. маја 2012.
2. *Н.М. и остали, 26/08* – одлука да се поново покрене поступак, одобрена, усвојена 10. јуна 2012.
3. *Дане Трбовић, 10/10* – одлука да се поново покрене поступак, одбијена, усвојена 27. септембра 2012.

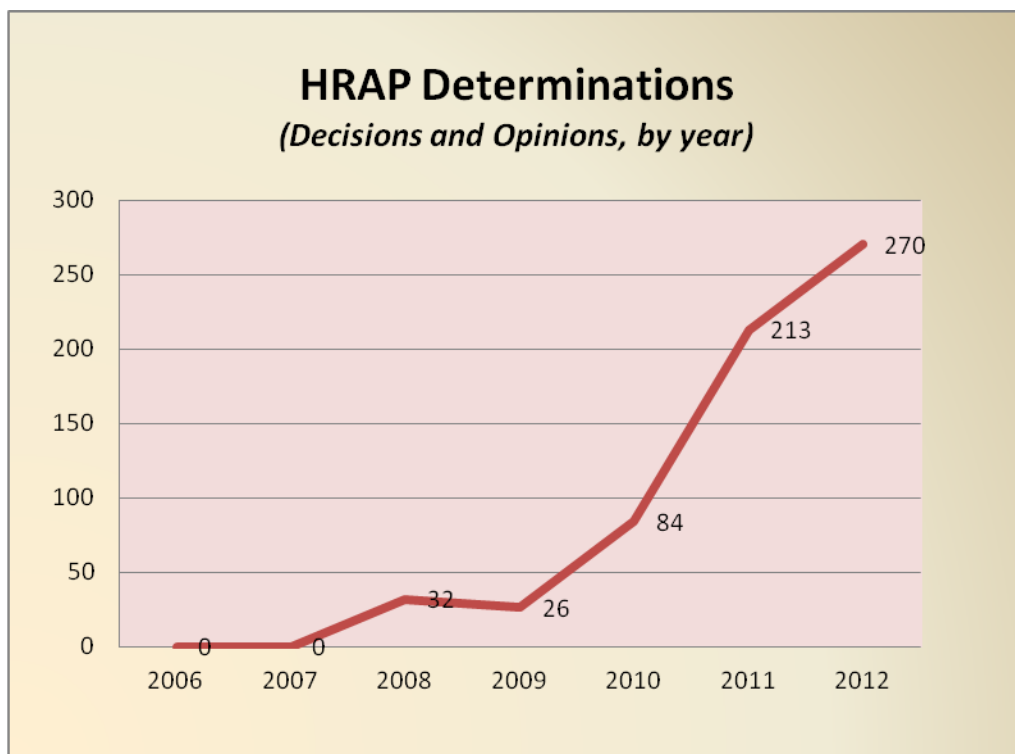
Мишљења – Повреде:

1. *Драган Прелевић, 11/08* – мишљење од 17. фебруара 2012.
2. *Јахја Морина, 36/08* – мишљење од 10. маја 2012.
3. *Олга Лајовић, 09/08* – мишљење од 9. јуна 2012.
4. *Драгиша Ђурашковић, 41/08* – мишљење од 9. јуна 2012.
5. *М. С, 122/09* – мишљење од 9. јуна 2012.
6. *Радивоје Радисављевић, 157/09* – мишљење од 9. јуна 2012.
7. *Оливера Чупић, 184/09* – мишљење од 9. јуна 2012.
8. *Богољуб Шмигић, 192/09* – мишљење од 9. јуна 2012.
9. *Милијана Вуксановић, 193/09* – мишљење од 9. јуна 2012.
10. *Милан Петровић, 204/09* – мишљење од 9. јуна 2012.
11. *Винка Поповић, 337/09* – мишљење од 9. јуна 2012.
12. *Предраг Мирић, 347/09* – мишљење од 9. јуна 2012.
13. *Зоран Љушић, 348/09* – мишљење од 9. јуна 2012.
14. *Слободан Пелишер, 66/10* – мишљење од 9. јуна 2012.
15. *Божидарка Фелеги, 32/08* – мишљење од 17. августа 2012.
16. *Драган Пиљевић, 05/09* – мишљење од 17. августа 2012.
17. *Светлана Маринковић, 203/09* – мишљење од 17. августа 2012.
18. *Велибор Ађанчић, 310/09* – мишљење од 17. августа 2012.
19. *Гани Тачи, 13/08* – мишљење од 12. септембра 2012.
20. *С. Ц, 02/09* – мишљење од 6. децембра 2012.
21. *Звонимир Ристић, 10/08* – мишљење од 6. децембра 2012.

Мишљења – Без повреде:

22. *Мирослав Михајловић, 15/08* – мишљење од 22. августа 2012.
23. *Десанка Станишић и Зоран Станишић, 34/08* – мишљење од 22. августа 2012.

Додатак Е:



Додатак Ф:



Додатак Г:

СКРАЋЕНИЦЕ И АКРОНИМИ

- ОП** – Одељење правде
- ОЈТ** – Окружно јавно тужилаштво
- ЕКЉП** – Европска конвенција о људским правима
- ЕСЉП** – Европски суд за људска права
- ЕУ** – Европска унија
- ЕУЛЕКС** – Мисија владавине права Европске уније на Косову
- КСИЗ** – Комисија за стамбене и имовинске захтеве
- ДСИП** - Дирекција за стамбена и имовинска питања
- ХРАП** – Саветодавна комисија за људска права
- КЉП** – Комитет за људска права Уједињених нација
- ИАСЉП** – Интерамерички суд за људска права
- МСГПП** – Међународни споразум о грађанским и политичким правима
- МКНЛ** – Међународна комисија за нестала лица
- МКЦК** – Међународни комитет Црвеног крста
- ИОЗБ** – Извршни одбор заједничке безбедности
- КФОР** – Међународне безбедносне снаге (обично познате као косовске снаге)
- КАИ** - Косовска агенција за имовину
- КЗК** – Косовски заштитни корпус
- КПА** – Косовска повереничка агенција
- ОВК** – Ослободилачка војска Косова
- НУЛ** – Нестало/убијено лице
- КНЛСМ** – Канцеларија за нестала лица и судску медицину
- ОЕБС** – Организација за европску безбедност и сарадњу
- КАП** – Косовска агенција за приватизацију
- ДП** – Друштвено предузеће
- СПГС** – Специјални представник Генералног секретара
- УН** – Уједињене нације
- ПРУН** - Програм развоја Уједињених нација
- УНХЦР** – Високи комесар Уједињених нација за избеглице
- УНМИК** – Привремена управа мисије Уједињених нација на Косову